

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

ČERVENEC 2008

*Sola Scriptura – Jedině Písmo
Solus Christus – Jedině Kristus
Soli Deo Gloria – Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia – Jedině Milostí
Sola Fide – Jedině Vírou*

OBSAH

Vyrovnat se s existencí hříchu	1
Proč chceme být zachráněni?	2
Úloha Ducha svatého	3
Soud začíná od domu Božího	9
Úloha a meze autority v církvi	12
Vady kazatelů	20
Litera zabíjí Duch oživuje	22
Pět největších problémů	25
Manžel propadl pornu co teď?	30
Pornografie, falešná intimita a smrt duše	33
Varování rodičům	39
Život na zkoušku	40
Problém sexuální abstinence v biblickém kánonu	40
Bylo potřeba dvou	45
Radio 7 – 107,7	46

VYROVNAT SE S EXISTENCÍ HŘÍCHU

Čím déle jsme na světě, tím víc si uvědomujeme přítomnost něčeho, s čím jsme dříve nepočítali, to je hříchu – a to nabourává náš způsob myšlení a kříží naše plány. Hřích způsobuje, že základ našeho myšlení je nepředvídatelný, nekontrolovatelný a nevysvětlitelný. Musíme uznat, že hřích je životní skutečnost, nejenom nedostatkem. Hřích je do nebe volající vzpourou proti Bohu. V mém životě musí zemřít buď hřích, nebo Bůh. Nový zákon nám ukazuje jasně – panuje-li ve mně Bůh, zemře hřích. Taková je pravda o hříchu, a my této skutečnosti musíme porozumět. Je to jediné vysvětlení, proč Ježíš Kristus přišel na zem, a to je také vysvětlení bolesti a zármutku života.

♦ *Ale toto je vaše hodina, vláda tmy (Lukáš 22,53).*

Pokud se nevyrovnáte s existencí hříchu – pokud neuznáte, že tu je a že je potřeba s ním jednat, způsobí to ve vašem životě ohromnou katastrofu. Můžete hovořit o vznešenosti lidské povahy, ale v lidské přirozenosti je cosi, co se všem našim principům vysměje. Odmítnete-li uznat existenci špatnosti a sobectví, čehosi nízce nenávislného a zlého v lidské bytosti, potom ve chvíli, kdy se s něčím takovým setkáte, a přesto budete existenci hříchu dál popírat, vám nezbyde než učinit kompromis

2 ZÁPAS O DUŠI

a říci, že nemá smysl s tím bojovat. Vzali jste do úvahy tuto „hodinu, vládu tmy“, nebo máte za to, že se vašeho života hřích netýká? Myslíte si, že jste připraveni na možnost, že se hřích vetře do vašich mezilidských vztahů a přátelství? Jestli tomu tak není, zanedlouho se ocitnete v pasti a budete nuceni s hříchem udělat kompromis. Smíříte-li se s tím, že hřích existuje, okamžitě rozpoznáte nebezpečí a reknete:

Ano, vím, co by takový hřích znamenal.

Pokud rozpoznáte nějaký hřích, nepokazíte tím základ, na kterém stojí vaše přátelství – pouze napomůžete tomu, aby si obě strany uvědomily, že hřích má katastrofální následky. Vyvarujte se jakéhokoliv přístupu k životu, který nebere na vědomí existenci hříchu.

Ježíš Kristus neskládal důvěru v lidskou přirozenost, a přesto nebyl nikdy cynický ani podezřívavý, protože si byl zela jist tím, co pro lidskou přirozenost dokáže udělat. Před zlem jsou v bezpečí čistí muži a ženy, ne ti, kteří si myslí, že jsou nevinní. Takzvaný nevinný muž nebo žena nejsou nikdy v bezpečí. Muži ani ženy se nemají snažit o nevinnost; Bůh žádá, aby byli čistí a ctnostní. Nevinnost je vlastností dítěte. Člověk, který není ochoten vzít na vědomí existenci hříchu, si sám říká o pohanění.

To nejlepší pro jeho slávu

– Oswald Chambers –

červen 23 a 24

Vydavatelství Rosa

PROČ CHCEME BÝT ZACHRÁNĚNI?

- ♦ *Šedm žen se chytí jednoho muže v onen den. Řeknou: Budeme jíst vlastní chléb a odívat se vlastními šaty, jenom at se jmenujeme tvým jménem, zbav nás naší potupy!*
(Iz 4, 1)

Jestliže mají mít dva lidé trvalý vztah, nelze jej zredukovat na nějaký formální úkon, technickou otázku řešení jejich záležitostí. Možná proto se dnes někteří lidé děsí výrazu „manželská smlouva“, protože se zdá, že skutečný význam vztahu vyprazdňuje. Jakkoli pro popis našeho vztahu k Bohu používáme podobný termín, kdybychom pod ním nechápali též naše postoje a motivy, bylo by v takovém vztahu hodně pusto.

Jak smutný je přitom vztah, do nějž lidé vstupí předem s motivem realizovat své cíle, získat něco pro sebe. Jako ženy z uvedeného oddílu: ony tohoto muže nemilují, chtějí vyřešit vlastní problém, být zbaveny potupy svého osamění.

I my přicházíme k Bohu s břemenem svých problémů a hříchů, abychom byli této potupy zbaveni. V odpuštění a vykoupení spatřujeme lásku Boží, ale jednou se i vykoupení stane částí historie, abychom navždy setrvali ve věčném vztahu – chcete-li, manželství – s Kristem. V církvi dnes často slyšíme o lásce, kterou k nám má Bůh nebo kterou máme prokazovat druhým lidem ... ale méně o lásce, kterou máme dát Bohu my.

Když se Ježíš zjevil Petrovi po svém vzkříšení, položil mu tu nejdůležitější otázku:

Petře, miluješ mne?

Bůh dal všechno, aby Petra vykoupil a řešil jeho problémy ... ale též aby změnil jeho srdce od snahy o seberealizaci (a jeho příběh není jediný v Písmu, který nás nepokrytě upozorňuje, že se tato seberealizace může odehrávat v duchovní oblasti) k sebevydání a sebeobětování, aby na trůn lidského života natrvalo posadil Beránka Božího, Krista.

Můžete mít hluboký vztah s někým, kdo vás vyhledává jen proto, že od vás něco chce?

Odkaz:

www.duchovnimana.org/0_vlastni.html

ÚLOHA DUCHA SVATÉHO VE SVĚTĚ

O Duchu svatém bylo již popsáno mnoho papíru. Každá Osoba Boží trojediné hlavy je přece nekonečný námět. Podívejme se dnes na hodnoty Božího Ducha v kontrastu s „hodnotami“ světa.

Úvod:

Boží trojediná hlava vykonává všechno trojedině. Otec, Syn a Duch nedělají nikdy nic samostatně, ale vždy, a bez výjimky, ve vzájemné součinnosti a naprosté jednotě. Proto je Bůh jen jeden a není jiného boha. Otec je plánovatel, návrhář, dává impuls k akci. Syn je vykonavatel, tvořitel, uskutečňovatel Otcových nezměnitelných plánů a projektů. Duch Boží je informátor, styčná Osoba, v podstatě ukazováček, který ukazuje a dosvědčuje Synovy realizace Otcových záměrů. Když čteme slovo „Bůh“ jak v Novém, tak ve Starém zákoně, vždy mějme na mysli trojedinou součinnost Otce, Syna a Ducha. Na příklad: Otec vyvolil, Syn vykoupil a Duch informuje a přesvědčuje o Synově vykoupení, které vykonal přesně podle Otcova plánu. I původní stvoření bylo realizováno ve stejné trojediné Boží poslušnosti. V Genesis se dovidáme, že Bůh stvořil nebe, zemi, světlo, život, člověka – celý kosmos. Jan však v Novém zákoně píše, že vše povstalo skrze Slovo a bez něho nepovstalo nic, co jest – tedy i člověk. To Slovo bylo u Boha a to Slovo byl Bůh. Vše bylo stvořeno tedy Slovem – Synem. O celém Synovu tvoření, podle Otcových záměrů, svědčil od prvo počátku Duch, jenž se vznášel nad vodami již ve 2. verši celé Bible.

Otec posílá Syna a Ducha, Syn posílá Ducha. Zde je Boží „velitelská poslušnost“:

- ◆ *Amen, amen, [já Ježíš] říkám vám: Kdo přijímá mého posla, přijímá mne; a kdo přijímá mne, přijímá [Otce] Toho, který mě poslal. (Jan 13:20)*

Kdo přijal Ducha, ten přijme Syna, protože Duch byl poslán Synem, aby o Synu svědčil; kdo přijal Syna, ten přijme Otce, protože Syn byl poslán Otcem, aby vykonal Otcův záměr. Nahradte v předešlé větě Ducha – hudbou, Syna – hudebníky, a Otce – skladatelem. Upravte patřičně gramatiku, věta bude stále dávat smysl a pomůže nám objasnit, jak Boží trojediná hlava spolupracuje. Kdo neslyší Ducha, neví ani o Synu, ani o Otcovi. Kdo neslyší hudbu, neví ani o hudebnících ani o skladateli. Člověk bez Božího Ducha je pouze přirozeným člověkem a nemůže pochopit podstatu Boží dílny:

- ◆ *Přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem. (1 Korintským 2:14)*

Nejprve Bůh s člověkem navazuje společenství v posloupnosti OTEC-SYN-DUCH, tj. skrze (1) záměr Otce, (2) vykupitelský kříž Syna a (3) svědectví Ducha. Z Boží vůle se potom člověk stává Božím dítětem v obráceném sledu DUCH-SYN-OTEC, tj. skrze (1) svědectví Ducha je (2) Syn pojme do sebe, (to je ten křest, který nás zachraňuje) a kdo je v Kristu, je také v (3) Otcovi.

- ◆ *Až ale přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy [já Ježíš jsem ta cesta, pravda i život]. Nebude totiž mluvit sám od sebe, ale řekne vše, co uslyší – oznámí vám i věci budoucí. On mě [Syna] oslaví, neboť vám oznámí, co přijme ode mě. Všechno, co má Otec, je mé. Proto jsem řekl, že vám oznámí, co přijme ode mě. (Jan 16:13-15)*

Ježíš odešel, aby přišel Duch svatý:

- ◆ *Ríkám vám ale pravdu: Je pro vás lepší, abych odešel. Když neodejdu, nepřijde k vám Utěšitel [paraklétos – zavalaný, aby stál po vašem boku]; když ale odejdu, pošlu ho k vám. (Jan 16:7)*

4 ZÁPAS O DUŠI

Ježíš Kristus odešel z tohoto světa proto, aby uvolnil místo „Utěšitel“, Duchu svatému, jenž je jiný (allos), ale stejné podstaty jako je Kristus sám. Duch svatý byl povolán, aby stál podél (Paraklétos) učedníků a upevňoval je ve víře.

První Ježíšovo ujištění učedníkům oznamovalo skutečnost, že Duch svatý má životadárnou moc:

- ◆ *Ve veliký poslední den toho svátku Ježíš stál a volal: „Kdo žízni, pojd' ke mně a pij! Kdo věří ve mne, z jeho nitra potečou řeky živé vody, jak praví Písmo.“ (A to řekl o Duchu, kterého měli přijmout věřící v něho; neboť Duch svatý ještě nebyl dán, protože Ježíš ještě nebyl oslaven.) (Jan 7:37-39)*

Co tedy praví starozákonní Písmo? Koho Ježíš citoval a interpretoval? Pojdme k Izajášovi:

- ◆ *Já vyleji vody v místa zprahlá žízni, bystřiny na suchou zemi. Já vyleji svého ducha na tvé potomstvo a své požehnání na ty, kteří z tebe vzejdou. (Izajáš 44:3)*

Hospodin (Iz 44:2), jenž vylévá svého Ducha – vody života na celé Abrahamovo (Jákovovo) zaslíbené potomstvo, je sám Ježíš! V Izajášovi vylévá Ducha Hospodin, V Janovi posílá Ducha Ježíš Kristus. Hospodin je Otec, Syn a Duch svatý. Bůh je jen jeden a je trojjediný. Duch svatý vycházející z Otce a poslaný Synem je vylit, aby byl Boží lid navždy zavlažován Bohem.

- ◆ *Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí. (Izajáš 58:11)*

Druhé Ježíšovo ujištění učedníkům oznamovalo skutečnost, že Duch svatý bude v nich (imanentně) navždy přebývat:

- ◆ *Já pak požádám Otce a dá vám jiného [allos – stejné povahy] Utěšitele, který s vámi zůstane na věky, totiž Ducha pravdy, jehož svět*

nemůže přijmout, neboť ho nevidí a nezná. Vy ho však znáte, neboť žije u vás a bude ve vás.

(Jan 14:16-17)

Svět je celý kulturní, politický, ekonomický, vědní a duchovní kosmos všech lidí, kteří budují a žijí bez Ducha, totiž bez Syna a Otce.

Třetí Ježíšovo ujištění učedníkům oznamovalo skutečnost, že Duch svatý bude učitelem a vzdělavatelem, tj. vyučující všechny, v kterých přebývá, všemu co řekl Syn a Synu Otec:

- ◆ *Avšak Utěšitel, ten Duch svatý, kterého Otec pošle v mém jménu, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl. (Jan 14:26)*

Služba Ducha svatého spočívá především v tom, že zmocňuje všechny Boží děti, aby jej napodobovaly:

- ◆ *Až ale přijde ten Utěšitel, kterého vám pošlu od Otce, totiž Duch pravdy, který vychází z Otce, ten o mně [Ježíši Kristu] bude vydávat svědectví. A vy také vydávejte svědectví, protože jste od počátku se mnou. (Jan 15:26-27)*

V kom přebývá Duch svatý, se od světa liší. Roznáší ovoce – dobrou zprávu (evangelium), svědectví o Kristu, svědectví o jeho smrti na kříži za hříchy světa.

Hlavní úlohy Ducha svatého

- ◆ *Až přijde, odhalí světu, v čem je hřích [světa], spravedlnost a soud. Hřích [světa], že nevěří ve mne; spravedlnost [světa], že jdu k Otci a už mě nevidíte; a soud [světa], že vládce tohoto světa je již odsouzen. (John 16:8-11)*

1. Úlohou Ducha svatého je usvědčit svět – kulturní, politický, ekonomický, vědní a duchovní kosmos bez Krista, že jeho chápání hříchu (zla), spravedlnosti a soudu je zcela scestné a v konci konců vede do záhuby.

2. Úlohou Ducha svatého není soudit svět, ale usvědčit (pudit) svět, aby hledal cestu ke Spasiteli. Svět totiž

soudí Boží Syn v souladu s Otcovou vůlí. Protože je i Synem člověka:

♦ *Sám [já Ježíš] od sebe nemohu dělat nic. **Jak slyším** [od Otce], **tak soudím** a můj soud je spravedlivý, protože nehledám svou vůli, ale vůli Toho, který mě poslal, Otcovu.* (Jan 5:30)

♦ *Otec nikoho nesoudí, ale svěřil veškerý soud Synu, ... (Jan 5:22)*

♦ *Jan 5:27 a [Otec] dal mu [Synovi] také pravomoc konat soud, **protože je Syn člověka.***

3. Úloha Ducha svatého není zdaleka jen negativní (usvědčování světa), ale především pozitivní působení. Duch ukazuje Božímu lidu, který byl ze světa zachráněn (vytržen), slávu toho, který jej poslal; slávu Syna – jedinou cestu spásy. Jen spasený člověk, zrozený z Ducha, vidí a chápe Kristovu slávu projevenou na Golgotě:

♦ *On [Duch svatý] mě [Ježíše Krista] oslaví, neboť vám oznámí, co přijme ode mě. (Jan 16:14)*

4. Úloha Ducha svatého byla, že v 1. století vdechl apoštolům pravdu, kterou zaznamenali v rukopisech, dnes nazývanou Nový zákon. Oznámil a vyložil prorocí:

♦ *Až ale přijde on, Duch pravdy [Kristův Duch], uvede vás do veškeré pravdy [do Krista]. Nebude totiž mluvit sám od sebe, ale řekne vše, co uslyší – **oznámí vám i věci budoucí.** (Jan 16:13)*

V novozákonní době má Duch svatý zvláštní úkol, svědčí a ukazuje přímo na Syna Božího a přebývá v Božím lidu jako závdavek. Starozákonní Písmo bylo samozřejmě také vdechnuto Duchem svatým, ale jeho úloha měla jinou povahu:

♦ *Prorocí totiž nikdy nepřišlo z lidské vůle, ale Boží svatí lidé mluvili, jak byli puzeni Duchem svatým. (2 Petrův 1:21)*

Hřích, spravedlnost a soud

Prostudujme nyní, jak vidí hřích, spravedlnost a soud svět (přirození

lidé) a jak protikladně je vidí Duch Boží. Znovu si připomeňme, že „světem“ rozumíme současný kulturní, politický, ekonomický, vzdělávací, vědní a duchovní kosmos bez Krista – tedy nebiblický světonázor a systém. Tak rozumějme slovu „svět“, „světský“ atd. v celé této úvaze.

Již jsme řekli, že úloha Ducha svatého je usvědčit svět, že jeho chápání (A) hříchu (zla), (B) spravedlnosti a (C) soudu je zcela scestné, a že vede do záhuby.

A. Duch svatý odhaluje světu jeho pochybené chápání hříchu (zla)

Duch svatý vymezuje (definuje) největší hřích, na rozdíl od světa, následovně:

♦ *...**Hřích** [světa], **že nevěří ve mne** [Ježíše Krista]... (Jan 16:9)*

Jednotné číslo (hamartia) naznačuje, že zde jde o jeden určitý hřích. Duch svatý odhaluje světu jeho hřích hříchů, totiž, že nevěří v Ježíše Krista, Mesiáše, Syna Božího. Ne vražda, ani sedm smrtelných hříchů, ale ten nejhroznější a zapuzující hřích je nevíra v Krista jako Syna Božího a jediného Spasitele.

♦ *Proto jsem vám [já Ježíš] řekl, že **zemřete ve svých hříších. Nebudete-li věřit, že „Já jsem,“ zemřete ve svých hříších.** (Jan 8:24)*

Kdo nevěří, že Kristus je Jahve Starého zákona – JÁ JSEM, ten zůstává uvězněn v prapůvodním Adamově primordiálním hříchu.

♦ *Bůh řekl Mojžíšovi: „**JSEM, KTERÝ JSEM.**“ A pokračoval: „**Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám.**“ (Exodus 3:14)*

Třebaže jsou všichni přirození lidé prokletí nepřetržitým porušováním Božího zákona, třebaže jsou nerozlučně vnitřně spjatí (inherentně) s hříchem, to, co je v konci konců zatratí a odsoudí do pekla, je jejich neochota uvěřit, že Pán Ježíš Kristus je Spasitel a Syn Boha živého, že je Stvořitel všeho co je. Všechny hříchy mohou být a ve skutečnosti jsou odpuštěny. Jestliže tento

6 ZÁPAS O DUŠI

zásadní hřích nevíry je v přirozeném člověku přemožen Duchem svatým, dojde ke znovuzrození z Ducha Božího. Všechny ostatní hříchy pramení z nevíry, tj. z osobní svébytnosti, neznalosti a nespolehnutí se na Krista. To byl prvotní hřích Adama, který se nespolehl na Slovo Jahve, na Slovo „Jsem, který Jsem“ a uvrhl celé lidstvo do hříchu nevíry a nespolehnutí se na Jahve – na Ježíše Krista. Přirozený člověk (bez Krista) žije milisekundu po milisekundě v totálním hříchu nevíry v Krista, ať zasévá nebo sklízí úrodu na poli, učí dítě základům přirozené mravnosti nebo organizuje sbírku pro chudé. Veškerá jeho činnost, dobrá nebo zlá, dle úsudku světa, se odehrává na černém pozadí satanova ducha, který *mocně ovládá ovzduší a který nyní působí v neposlušných lidech.*

◆ *Víme, že my jsme z Boha, ale celý svět leží ve Zlu. (1 Janův 5:19)*

Všichni svatí, to jsou ti, kteří se z moci Ducha Božího již znovuzrodili do pravdy (Ježíše Krista), byli aktivními účastníky a dobrovolně hráli své životní role v černém poli satanova divadla:

◆ *Také vy jste byli mrtví ve vinách a hříších, jimž jste se kdysi věnovali podle způsobu tohoto světa, pod vlivem onoho ducha, který mocně ovládá ovzduší a který nyní působí v neposlušných lidech. (Efezským 2:1-2)*

Na druhé straně, spolehnout se na Krista vymazává všechny hříchy. Pokud hříšník neuvěří v Kristovu zástupnou obětí na kříži za jeho církev, kterou si vyvolal ze světa (ekklésia, ek-kaleó, vy-volat), ani jeden osobní hřích, jakými jsou lež, nenávisť, krádež, smilstvo, ba i vražda, nemůže být odpuštěn. Duch svatý tedy odhaluje světu, v čem vězí jeho hřích – že nevěří v Krista.

Na rozdíl od Ducha svatého svět chápe hřích sebestředně (subjektivně podle vlastního uvážení), povrchně a relativně. Největší hřích je podle světa vražda. Týrání, lež, krádež, podvod, ... už jsou menším zlem. Proto samospra-

vedliví přirození lidé ze světa vidí zabijáky, zloděje a lháře jako anomálii, jako úchytku od normálu. Jejich postoj je však relativní. Dnešní normál přece nebyval normálem před 50 léty. Většina lidí zapadá do mravního normálu své doby; tak zlí přece nemohu být, vždyť všude kolem mě jsou lidé mnohem horší, než je běžný standard – zlatý střed. A jestliže nějaký Bůh je, jistě má pochopení pro lidské slabosti a nedostatky. Člověk se utěšuje tím, že Bůh jistě přihledne k okolnostem, které nás k hříchu vedly. Nejsme přece zločinci jako Herodes, Hitler nebo Stalin... Bůh ale není relativista!

B. Duch svatý odhaluje světu jeho pochybené chápání spravedlnosti

Duch svatý vymezuje spravedlnost, na rozdíl od světa, následovně:

◆ *...spravedlnost [světa], že jdu k Otci a už mě neuvidíte... (Jan 16:10)*

Tímto prohlášením Ježíš Kristus říká, že pokud je na zemi On sám, Syn Boží, tak především odhaloval „spravedlnost“ judaismu. Odhaloval, jak judaismus zdegeneroval v mělkou prázdnotu zákonického provozování náboženských povinností, které naprosto nebyly s to obdarovat jejich „dodržovatele“ věčným životem:

◆ *A to je ten věčný život – aby poznali tebe, jediného pravého Boha, a toho, jehož jsi poslal, Ježíše Krista. (Jan 17:3)*

Judaistická spravedlnost se povětšinou naprosto zvrátila. Stále mějme na paměti, že i náboženský nebo-li duchovní člověk bez Krista dnes, bez Jahve ve starozákonní době, patří (patřil) světu:

◆ *V chrámě nalezl prodavače volů, ovcí a holubic a směnárny sedící za stoly. Tehdy si z provazů upletl bič a všechny z chrámu vyhnal i s ovcemi a voly. Směnárníkům rozházel peníze a zpěvárci stoly a prodavačům holubic řekl: „Odneste to odsud! Nedělejte z domu mého Otce tržiště!“ (Jan 2:14-16)*

- ◆ *Přijímá-li člověk v sobotu obřizku, aby byl dodržen Mojžíšův zákon, proč se na mne zlobíte, že jsem v sobotu uzdravil celého člověka? Nesuďte podle zdání, ale suďte **spravedlivým soudem!** (Jan 7:23-24)*

Mohli bychom doložit mnoho, mnoho dalších příkladů, kdy Ježíš zákoníkům připomíná, že jejich spravedlnost není z Boha. Ježíš ale říká, že spravedlnost světa je v tom, že až odejde k Otci, tak přijde můj Duch (jiný, ale stejné podstaty – alos), Duch pravdy a ten bude pokračovat v mém poslání a odhalí světu, kulturnímu, politickému, ekonomickému, vědnímu a duchovnímu kosmu bez Krista – co to je skutečná spravedlnost. Úkol Ducha svatého je, aby ukázal na pomíjivost lidského konání, na sebe upřenou spravedlnost – pokřtectví, bez něhož svět nemůže ani plynout. Duch svatý odhaluje temnotu srdcí přirozených lidí.

- ◆ *A toto je ten soud, že světlo přišlo na svět, ale lidé si více než světlo oblíbili tmu, protože jejich skutky byly zlé. Každý, kdo koná zlo, nenávidí světlo a nepřichází ke světlu, aby jeho skutky nebyly odhaleny. Kdo ale koná pravdu, přichází ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky byly vykonány v Bohu. (Jan 3:19-21)*

Na rozdíl od Ducha svatého svět chápe spravedlnost subjektivně, podobně jako hřích, podle svého svědomí, tedy sebestředně, povrchně a relativně. Duch Boží ale učí, že pravá spravedlnost je vyzývání a uchopení Božího Jména, opuštění nepravosti:

- ◆ *Jako nečistí jsme byli všichni, všechna naše spravedlnost jako poskvrněný šat. Uvadli jsme všichni jako listí, naše nepravosti nás unášely jako vítr. **Nebylo nikoho, kdo by vzýval tvé jméno, kdo by procítil a pevně se tě chopil, neboť jsi před námi ukryl svou tvář a nechal nás zmlát se pod mocí naší nepravosti.** (Izajáš 64:5-6)*

Izajáš hořekoval nad nábožensky založeným lidem, který alespoň věřil v jakéhosi boha nebo bohy. Hořekoval nad lidem, který byl požehnan, který měl Písmo! Kolik náboženských systémů, včetně „křesťanských“, kolik jedinců po celém světě si hýčká v srdci svoji spravedlnost nad tou Boží, zjevenou v Písmu. Každý náboženský systém je svým způsobem založen na odměně. Když budeš dobrý, povede se ti dobře, čeká tě nebe, převtělení do vyššího stupně vědomí, nirvána, atd. Když budeš zlý, povede se ti zle, čeká tě peklo, smrt, převtělení do nižšího stupně vědomí, atd.

Světské chápání spravedlnosti, které chce vést k nějakému absolutnu, má po celém světě stejné kořeny. Skutky (příčina) podmiňují spásu (důsledek). Světské duchovno bez Krista směřuje od člověka (od skutků) k bohu nebo bohům (ke spáse). Světská spravedlnost vychází z člověka, z lidského rozhodování, proto je primárně antropocentrická. Světský člověk bez Krista koná dobro, aby byl spasen. Motivací konat dobro je touha člověka po lepším „životy“ po jeho tělesné smrti. Spása přichází skrze lidskou „spravedlnost.“

Spravedlnost zjevená Duchem Božím je obrát o 180°. Příčina je důsledkem a důsledek příčinou. Spása skrze Krista (příčina) podmiňuje skutky (důsledek). Spasený člověk, v němž sídlí Duch Boží (příčina), koná dobré skutky (důsledek). Boží spravedlnost vychází z Boha, z Božího rozhodnutí, proto je primárně teocentrická. Člověk v Kristu koná dobré skutky, protože už je spasen. Spása přichází skrze Boží spravedlnost, skrze spravedlnost Krista. Motivací konat dobro je láska člověka ke Kristu, který mu již lepší „životy“ dal skrze Ducha Božího.

- ◆ *Jelikož neznají **Boží spravedlnost**, snaží se udržet svou **vlastní spravedlnost**, místo aby se poddali tě Boží. Kristus je totiž završením Zákona, aby byl **ospravedlněn** každý věřící. O **spravedlnosti** ze*

8 ZÁPAS O DUŠI

*Zákona píše Mojžíš takto: „Člověk, který ty věci plní, z nich bude žít.“ Spravedlnost z víry však mluví takto: „Neříkej si v srdci: Kdo vystoupí do nebe?“ (totiž přivést Krista dolů), ani: „Kdo sestoupí do propasti?“ (totiž vyvést Krista z mrtvých). Co tedy říká? „Slovo je ti velmi blízko; je ve tvých ústech a ve tvém srdci“ To je to slovo víry, které kážeme. Vyznáš-li svými ústy, že Ježíš je Pán, a uvěříš-li v srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. Víra v srdci vede ke **spravedlnosti**, vyznání ústy pak vede ke spáse. (Řimanům 10:3-10)*

Dosud jsme se zabývali lidmi, kteří věří v Boha nebo nějakého boha nebo bohy. Mnoho dnešních lidí ale věří, že Bůh nebo bozi vůbec neexistují! Ve „spravedlnosti“ světa, lépe nepravosti světa, Bůh, bůh nebo bozi nemají vůbec žádné místo. Svět hledá svoji vlastní, humanistickou spravedlnost, ve které je člověk středobodem bytí a veškerého jsoucna.

C. Duch svatý odhaluje světu jeho pochybený soud (úspěch)

Duch svatý vymezuje soud, na rozdíl od světa, následovně:

- ◆ **...a soud [světa], že vládce tohoto světa [d'ábel] je již odsouzen...** (Jan 16:11)

Svět žije pod vládou satana, proto je jeho úsudek, pokud se týká duchovní pravdy, slepý, pochybený, a zlý. Svět není schopen učinit správný úsudek.

- ◆ **Nesudte podle zdání, sudte spravedlivým soudem.** (Jan 7:24)

Bůh je neomezený, a proto jej nikdo nemůže soudit nebo posuzovat. Nikdo, žádné stvoření nemá dost dlouhý „metr“, kterým by bylo Boha možné změřit a posoudit. Proto správný soud může činit jen Kristův, Boží Duch.

- ◆ **Vy soudíte tělesně, já nesoudím nikoho. A i kdybych soudil, můj soud je pravdivý, neboť nejsem sám, ale je se mnou Otec, který mě poslal.** (Jan 8:15-16)

Všechna satanova posouzení a rozhodnutí jsou jenom deformace Božích pravd a instrukcí. Svět je pod jeho mocí, je duchovně mrtev, a proto naprosto neschopen cokoliv pravdivě duchovně posoudit:

- ◆ **Váš otec je ďábel, a vy chcete plnit touhu svého otce. Od počátku to byl vrah a nestál v pravdě, protože v něm pravda není. Když mluví lež, mluví, jak je mu vlastní, neboť je lhář a otec lži. Ale protože já říkám pravdu, nevěřte mi. Kdo z vás mě usvědčí z hříchu? A když říkám pravdu, proč mi nevěříte? Kdo je z Boha, slyší Boží slova. Vy neslyšíte proto, že nejste z Boha.** (Jan 8:44-47)

Posuzování Božích věcí světem bez Boha jsou jen lži. Soud vězí v tom, že vládce světa je již odsouzen. Pouze a jenom Duch Boží může přesvědčit lidi, že jejich úsudek ohledně Ježíše Krista je křivý. My všichni, v kterých dnes sídlí Duch Kristův, jsme kdysi posuzovali Krista nepravdivě, stejně deformovaně jako dnešní svět. To nám našeptával vládce tohoto světa – satan.

- ◆ **Také vy jste byli mrtví ve vinách a hříších, jimž jste se kdysi věnovali podle způsobu tohoto světa, pod vlivem onoho ducha, který mocně ovládá ovzduší a který nyní působí v neposlušných lidech. My všichni jsme kdysi spolu s nimi podléhali svým tělesným žádostem. Plnili jsme přání těla a mysli, a tak jsme svou přirozeností byli odsouzeni k Božímu hněvu stejně jako ostatní.** (Efezským 2:1-3)

Pouze Bůh, Duch Boží, tak jako Petrovi, nám odhalil pravdu, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boha živého.

- ◆ **„Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha!“ odpověděl mu Šimon Petr. Ježíš mu na to řekl: „Blaze tobě, Šimone, synu Jonášův, protože toto ti nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích.“ (Matouš 16:16-17)**

Satan svět neustále svádí z cesty ke Kristovu kříži všemožnou lži.

- ◆ *Těmto nevěřícím zaslepil bůh [Satan] tohoto světa mysl, aby jim nezazářilo světlo evangelia slávy Kristovy, který je obrazem Božím. (2 Korintským 4:4)*

Ďábel byl ale poražen Kristem, jeho zástupnou smrtí na kříži za všechny svůj lid. Kristova smrt vypadala jako satanovo vítězství, byla to však jeho zkáza a zničení.

- ◆ *Tak odzbrojil vlády a moci, veřejně je zahanbil, triumfoval nad nimi! (Koloským 2:15)*

Kristus nad ďáblem zvítězil, aby brány pekla nepřemohly jeho církev, všechny, za které zemřel na kříži. Ďábel je stále vládcem tohoto světa, ale není vládcem těch, kteří do tohoto světa nepatří a mají občanství v nebesích.

- ◆ *A protože děti jsou si příbuzné tělem a krví, právě tak se i on stal člověkem, aby svou smrtí zlomil moc toho, který měl moc smrti (to jest ďábla), a osvobodil ty, které strach ze smrti po celý život držel v otroctví. (Židům 2:14-15)*

Kristův kříž svázal satana tak, aby nemohl svést ty, kteří patří Bohu. Základem církve je Kristův kříž. Na sobě, na úhelném kameni, na té skále církev stojí, to je ten chrám Boží, jenž byl postaven ve třech dnech a satan se jej nemůže dotknout – tak je omezen!

- ◆ *A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále [na sobě, na Kristu] zbuduji svou církev [ty kdo jsou ve mně] a brány pekla jí nepřemohou. (Matouš 16:18)*

Při prvním příchodu Krista Bůh omezil satanovu moc jen na svět – v tomto smyslu není svázán. Na Boží lid však satan nedosáhne – v tomto smyslu je svázán. Při druhém příchodu Krista Bůh sváže satana absolutně.

- ◆ *Ďábel, který je sváděl, byl uvržen do jezera ohně a síry, kde je i šelma a falešný prorok; tam budou žijet dnem i nocí na věky věků. (Zjevení 20:10)*

Soud je skutečně v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen. Pouze

Duch svatý přivede hříšníka k pravdivému úsudku pokud jde o svět – satanovu panství a pokud jde o církev – Kristovu panství.

Na rozdíl od Ducha svatého svět chápe soud, podobně jako hřích a spravedlnost – sebestředně, povrchně a relativně. Úsudek světa sotva kdy protne Boží pohled na postoje ohledně manželství, nevěry, smilství, lži, majetkových přestupků, potratů, asistovaného usmrcení atd ...

– pst –

SOUD ZAČÍNÁ OD DOMU BOŽÍHO

- ◆ *Procházejte městem a bijte bez lítosti a bez soucitu. ... Začněte od mé svatyně! (Ez 9,5-6)*
- ◆ *Přišel totiž čas, aby soud začal od domu Božího. (1Pt 4,17)*

Petr zjevně uvažoval nad pasáží v Ezechieli, jejímž středem jsou slova: „začněte od mé svatyně“. Všiml si, že dřív, než prorok musel ohlásit hrozné soudy proti národům utlačujícím Izrael (kapitoly 25-32), byla mu v první části knihy zjevena moc Božího hněvu vůči vlastnímu lidu. Petr znal onen velký zákon, že Boží svatost vždy usiluje jednat nejprve s hříchem v Božím domě a církvi. Jen když tento zákon známe a podrobujeme se mu, můžeme správně rozumět hrůze a neodvratnosti soudu nad těmi, kteří neposlouchají evangelium Boží. Schopnost vnímat a zvěstovat hněv, jenž přichází na neposlušné, a to, jak od něj být zachráněn, velmi závisí na pochopení skutečnosti, že Bůh začíná od svatyně, a to na základě zkušenosti v našem vlastním srdci, kde Bůh soudil hříchy křesťanského života.

Jak známo, klíčové slovo proroka Ezechiele, vyskytující se více než 60 krát je: „A poznáte, že já jsem Hospodin.“ Znat Boha znamená věčný život. Je to výsada, radost, síla jeho lidu. Bůh nemůže nikoho poctit víc, než že se mu

10 ZÁPAS O DUŠI

dá poznat. Když jsou jeho sláva, svatost, moc, blízkost, zachraňující láska zjeveny v duši, má ona vše.

Ponevadž hřích vstoupil do světa, dvě velké vlastnosti, které potřebujeme osobně poznat, pokud máme znát Boha, jsou právě ty, jež se spojují v Jeho svatosti: spravedlnost a láska. V Ezechieli zjišťujeme, že Bůh má být poznán prostřednictvím jejich zjevení. Na jedné straně v soudu, v podobných oddílech jako kap.7: „*Budu tě soudit podle tvých cest, a poznáš, že já jsem Hospodin. ... Budu s tebou jednat podle tvých cest, a poznáš, že jsem to já Hospodin, který bijí. ... Podle jejich touhy je budu soudit, a poznají, že já jsem Hospodin.*“ A později: „*Poznáte, že já jsem Hospodin, když postavím svou tvář proti nim. Ponesete hříchy svých model, a poznáte, že já jsem Hospodin.*“ Na druhé straně je pak Bůh poznán v milosti: „*Poznáte, že já jsem Hospodin, když vás přivedu zpět do vaší země. Pozvednu pro ně štípení slávy, štípení Hospodinovo a tak poznají, že já, Bůh, jejich Pán jsem s nimi. ... Pohané poznají, že já jsem Pán, když budu ve vás posvěcen před jejich očima.*“

„*Vložím do tebe svého ducha a budeš žít, pak poznáte, že mluvil Hospodin a že to vykonal.*“ A tak je tomu vždy. Zjevení Boha a jeho pravá živá známost v hříšném světě může přijít jen skrze soud nad hříchem, který od něj přináší vysvobození. Probuzení mezi Božím lidem může přijít, jedině když mu ustoupíme, aby v nás soudil hřích. Když mu budeme takto sloužit, naučíme se zpívat „*o milosrdenství a soudu*“ (viz Ž 101, pozn. překl.). Po vyhlášení soudu nad svým lidem v 7. kapitole vede Bůh proroka ve vidění 8. kapitoly, aby spatřil všechny zlé ohavnosti, které jsou páchany v Božím domě v Jeruzalémě. Zatímco lidé, kteří je činili, říkali: „*Hospodin nás nevidí*“, Bůh viděl, zkusil, a rozhněval se. A tak v 9. kapitole, poté co bylo dáno znamení na čela několika těch, kteří vzdy-

chali a volali kvůli ohavnostem, jež se odehrávaly, slyší prorok rozkazy, vydané šesti mužům, aby každý z nich se zbraní v ruce prošel městem a zabíjel bez milosti staré i mladé. A pak přišlo slovo: „*Začněte od mé svatyně*“. A následuje: „*A začali od starších, kteří byli před domem*“. Čím větší výsada, tím větší hřích. Tím blíže k Boží svatosti a jejímu soudu. Čím víc nás Bůh jako své děti miluje, tím je žárlivější k našim hříchům. Pro samu podstatu věci, pro samu podstatu Boží tomu nemůže být jinak. Soud musí začít od domu Božího. Boží lid se mu musí podrobit, musí se mu podrobit, pokud má být svědkem o Boží spásitelné moci, jestli skrze něj má Duch svatý usvědčit svět z hříchu. Snažme se porozumět lekcím, které náš předmět skýtá ve spojitosti s modlitbou za probuzení Božího lidu.

1. V Boží svatyni může být hřích, o němž lidé jen málo vědí a jen málo naň myslí. Prorokovi Bůh ukázal, co lidé činili „*v temnotě, každý ve svých pokojích*“. Srdcem stále Inulí k Božím domu, nazývali ho chrám Hospodinův; byli ochotni pro něj zemřít jako pro centrum a symbol jejich národního náboženství, a přesto ho znečistili svými ohavnostmi. A ani se jim nesnilo, jak blízký a hrozný soud Boží na ně připadne.

Není to snad stejné i s církví dnešních dnů? Není to snad tak, že na formálnost, vlašnost a světskost, hledání svých věcí a zálib, která poznamenává drtivou většinu nás křesťanů, Bůh nahlíží jako na „*hnusné ohavnosti*“ v jeho domě, zatímco velmi málo chápeme jejich skutečné zlo? Bůh vedl Ezechiele z vnějšího do vnitřního nádvoří. Což tomu není tak, že hříchy, které se nalézají v srdcích a životech těch nejopravednějších, samotného jádra křesťanů, totiž nedostatek pokory a lásky, důvěra v lidskou moudrost a v podporu od lidí, zanedbávání ustavičného vedení Ducha a plného napodobování Krista, se Bohu nelíbí a zarmucují jej v takové míře, že to chápeme jen částečně?

Pečlivě se ptejme, zda v naší církvi či v srdci není mnoho věcí, které způsobují, že je velmi třeba, aby soud začal od domu Božeho.

2. Jestli má být církev Božím přibýtkem v Duchu, jestli má Bůh přebývat mezi svým lidem skutečně v moci, musí být hřích odsouzen a vypuzen. Soud musí začít od svatyně. V celém vesmíru je to jediná hřích, co může Boha skrýt jeho lidu či před ním zadržet podstatu jeho bytí – totiž pramen lásky, dobroty a štěstí. Celá historie Izraele nám dokazuje, že Bůh žehná poslušnosti a má v ní zalíbení – a že se odvrací od hříchu. Je to stejně pravdivé ve zkušenosti svatých dnes. Každá hlubší zkušenost Boží přítomnosti ke spasení z hříchu a zjevení jeho blízkosti je obvykle předcházena novým objevem hříchu a dokonalejším vysvobozením z něj. Neúspěch mnohého usilovného vzdychání a zápasu za dosažení hlubšího pokoje a vítězství je téměř vždy způsoben tím, že jsme nedovolili Bohu, aby jednal s hříchem, který nás přemáhá. Veškeré zjevení o svatosti a odevzdání se službě Kristu bude jen částečné a pomíjející, dokud věřící nevidí, že běžné hříchy každodenního života už Bůh dále netoleruje, a dokud nepřijmou Kristovu moc k jejich vypuzení. Celá kniha Ezechiel dokazuje, že poznat Boha v soudu je podmínkou, aby mohl být poznán ve spasení. Prvních 25 kapitol soudy nad jeho lidem, dalších 10 soudy nad jeho nepřáteli, to je úvod k úžasným požehnáním, která jsou zaslíbena v kapitole 36. a dalších. Vše je shrnuto v nádherných zaslíbeních: verše 36,23 a 37,28. Když byl Boží lid i svatyně posvěcen Božím soudem, je jeho svatá přítomnost mezi nimi zřetelná a pak zde bude i moc přesvědčit svět; a národy poznají, že On je Pán.

3. Odhalit hřích je Boží dílo. „*Ruka Páně na mne padla*“, „*Duch mne pozvedl a ve viděních Božích přivedl do Jeruzaléma*“ – takto byl prorok veden, aby spatřil, co mnozí lidé žijící

v Jeruzalémě nikdy neviděli. To potřebujeme v našich sborech – Boží ruku, jež na nás padne a my si uvědomíme, že s námi jedná; Ducha, jež nás pozvedne mezi zemi a nebesa, nad pozemské věci, a v Božích viděních nás přivede do Jeruzaléma. Ano, modleme se za to v našich shromážděních či ve skrytu – aby nás Duch a vidění Boží přivedla k poznání, jaký je skutečně stav Boží církve, jak jej Bůh vidí. Jednoduše řečeno, prosme Boha, aby nám ve „*viděních Božích*“ ukázal, co si myslí o stavu svého lidu, o našem vlastním stavu. Je tak jednoduché bláhopřát si ke všem známkám pokroku, které ve srovnání s minulostí vidíme, takže pak ztrácíme schopnost uvědomit si, jak mnoho zla a hříchu je zde ve srovnání s Božím standardem. Dobré je často největším nepřítelem nejlepšího. Lidé se spokojí s menším dobrem, které mělo být pouhým začátkem něčeho daleko vyššího a lepšího a nepomýšlejí na hledání toho nejlepšího, co Bůh pro ně má, plné a přetékající míry, kterou zaslíbil. Prosme ho, aby v životě svého lidu a našem vlastním ukázal vše, co On odsuzuje a co jej zarmucuje, co chce změnit. Dokud nespátíme toto skryté zlo, ohavnosti, kvůli nimž vede spor a zadržuje požehnání, nebudeme ani toužit po jeho soudu či cestě jeho požehnání a ani se nepoddáme jeho rozkazu „*začni od mé svatyně*“.

4. Bůh sám musí soudit hřích. Jedině On to může udělat. Častým důvodem životního selhání věřících je, že když vidí hřích, snaží se s ním jednat sami. Protože takto prohrají, začnou jej nahlížet jako něco nezměnitelného, co nemohou přemoci. Ó křesťané, nechť Bůh jedná s vašimi hříchy. V Ezechieli je psáno: „*Obstojí tvá odvah, budeš jednat rozhodně ve dnech, kdy proti tobě zakročím? Já Hospodin jsem promluvil a učiním to*“ (Ez 22,14). Až bude tvé srdce zlomeno a tvé ruce zcela zesláblé, takže už nebudeš Bohu odporovat, ať On jedná s tvým hří-

12 ZÁPAS O DUŠI

chem. S tím, jenž byl odhalen ve svatyni, ve tvém těle, v srdci – dovol mu, aby nad ním vykonal svůj hrozný soud. Ať už je to touha těla, hřích žádosti; ať už touha očí, hřích volby viditelného před neviditelným; nebo pýcha života, hřích upřednostňování sebe před Bohem či bližním – přines jej před svatého Boha, svěť mu ho a pros jej, aby s ním jednal, aby nad ním vykonal soud. Pros jej, aby vykonal to, o čem mluvil, nešetřil a nelitoval, nýbrž vylil naň svůj hněv, dokud hříšný skutek nebude zcela zničen před jeho přítomností. „*Poznaj, že já jsem Hospodin, když jim odplatím*“. Vydej své hříchy Boží odplatě, čekej na něj jako na Boha soudu, aby naplnil své zaslíbení, že „*ze vší tvé nečistoty a ode všech tvých model tě očistím*“.

Vše co bylo dosud řečeno vede ve spojitosti s předmětem této knihy – přicházejícím probuzením – ke dvěma myšlenkám, které nemohu dost zdůraznit. Začni u mé svatyně. Povolání uslyšet Boha jak říká, že mdloba a neuspěch tak mnohé práce pro něj je kvůli stavu jeho církve – jeho chrám byl poskvrněn. Dokud Boží lid nebude napraven, nemůžeme očekávat žádnou velkou změnu ve světě ani větší moc či pozehnání. Při všech diskuzích o důvodu úpadku, o nových a lepších metodách práce, o přípravě na probuzení, o podmínkách modlitby, která má být vyslyšena, zní z nebe Boží hlas: Začni od mé svatyně. Musíme mít otevřená srdce, abychom viděli stav Božího lidu a co má být vykonáno, než bude přiveden tam, kde ho Bůh chce mít.

Druhá myšlenka: Jestli má být Boží církev vyburcována, jestli mají být věřící přivedeni k životu většího zsvěcení se Ježíši a službě jemu, jestli se zájmy Kristova království a spasení duší mají stát prvním objektem jejich života a nadšení, jak si to Bůh přeje, musí v nich toto dílo začít tím, že dovolí, aby Bůh jednal s hříchem v jejich osobním životě. Jedině na svatém místě v jeho svatyni mohou Boha poznat v jeho sva-

losti. V chrámu našeho těla, v jeho domě v našem srdci musíme osobně poznat jeho moc k vysvobození od hříchu, pokud máme v pravé víře a odevzdání žít pro ostatní. Začni od mé svatyně. Ať je dům, který byl poskvrněn, vyčištěn. Nechť s hříchy srdce jedná sám Bůh. A naplní se slovo: „*Oslavím se a posvětim své jméno a mnohé národy poznají, že já jsem Hospodin*“.

– A. Murray –

Soud začíná od domu Božího
(kapitola z knihy *The Coming Revival*)
<http://www.duchovnimana.org>

ÚLOHA A MEZE AUTORITY V CÍRKVI

Duchovní úřad v sobě zahrnuje dva aspekty, a to aspekt služby a aspekt autority. Napětí mezi těmito dvěma složkami se může, ale i nemusí, projevit v polarizaci samotného poradenství. V pastorační službě proto bývá pokusem se tomuto pnutí vyhnout a stát se buď nezávislým poradcem, který může maximálně dát nezávaznou radu, ale již nemůže, i když v krajním případě, použít opravných resp. kázeňských prostředků ve prospěch člověka. V horším případě se pak duchovní může stát diktátorem, který si osobuje poslušnost ve věcech svědomí, víry a celého soukromého života jemu svěřených lidí.

Písmo zná obě krajní formy, a před oběma varuje. Například soudce Eli byl svědomitý izraelský správce, který ale nedokázal kázeňsky vystoupit proti svévoli vlastních synů a zůstal na půdě slovních pokárání, což jej později stálo život a rozvrat v oblasti jemu svěřené zodpovědnosti. Naproti tomu Diotréfés z Janových listů si osoboval prvenství ve sborové službě, sám byl nevykazatelný druhým, a ty, kteří nesdíleli jeho názory, se nerozpakoval vylučovat z církve.

Každá církev vytváří určité prostředí, v němž může docházet k jednomu z těchto dvou extrémů. Jako letniční křesťan se ve své církvi setkávám spíše s tendencí silného uplatňování autority⁽¹⁾, což může mít své riziko ve spoléhání se na člověka a jeho radu, spíše než na odpovědné členství, které by vycházelo z osobního vztahu s Bohem.

V této práci bych se proto, i ze své dřívější praxe staršího sboru a vedoucího mládeže, rád zaměřil na vymezení průsečiku obou oblastí a z toho vyplývajícího zdravého uplatňování autority, a to ke službě a nikoliv k panování nad vírou, či svědomím druhých.

1. Dělbá moci

Dříve, než podrobněji přistoupíme k jednotlivým bodům rámce a vymezení poradenské služby, bude dobré si ve stručnosti uvést biblické principy, které dal člověku Bůh. Je užitečné si v této souvislosti krátce připomenout, že v celém Písmu je autorita rozdělena mezi více osob, přičemž je jasně stanoven rámec zodpovědnosti, ale i vykazatelnosti daného úřadu.

Bellies a McDowell si všimají, že již ve Starém zákoně, okolo roku 1300 př. n. l., máme určité principy, jako je oddělení zákonodárné, soudní a výkonné moci. Mojžíš předal lidu Zákon občanských pravidel, ve kterém byla jasně vymezena a decentralizována pravomoc formou volby zástupců lidem (5M 1,13). Bylo zde zaručeno právo na soukromé vlastnictví a svoboda podnikání (1M 1,26–28). Soud musel být vykonán před porotou na základě nutné přítomnosti nezávislých svědků (5M 16,18–20).⁽²⁾

Samotný kult byl v Izraeli představován proroky a kněžími, správní věci byly vedeny radou starších, resp. předáků lidu, a politickou vládu představoval král. Pšanému Zákonu pak byli podřízeni králové, kněží, soudci i starší.⁽³⁾

Diverzifikaci, nebo-li dělbu moci, můžeme vysledovat již v řeckém textu Nového zákona. Vedle pojmů, které

jsou spojeny s vykonáváním autority, jako “presbyteros” (starší), “episkopos” (strážce dohlížitel) nebo “poimén” (pastýř), je slovesem pro vykonávání pravomoci ve smyslu “pást, starat se o stádo, vládnout” sloveso “poimainein”. Toto slovo je pouze třikrát užito k popisu služby člověka v církvi. Jednak se mluví o Petrovi (Jan 21:15–17), přičemž stojí za zmínku, že se Petr představuje jako spolustarší (sympresbyteros) (1Pt 5:1). Dále se pak toto slovo vyskytuje směrem ke starším v Efezu (Šk 20:28) a ke starším obecně (1Pt 5:2).⁽⁴⁾

Vezmeme-li v úvahu samotné pojmy pro církevní úřad, pak je zřejmé, že jde pouze o dozor nad prací Božího, nikoliv lidského zákona, a že tato služba je vykonávána více služebníky, přičemž bývá obvykle jeden – “primus inter pares” – který nese zodpovědnost konečnou. Na rozdíl od římskokatolické církve se striktně hierarchickou strukturou a kumulací moci v rukou římského biskupa, kterého nelze nijak kázat⁽⁵⁾, je úřad autority v protestantských církvích možný jen se souhlasem celé církve. Moc je pak vykonávána jen ve spojitosti s ostatními autoritami, a to k doзору nad zákonem již daným.⁽⁶⁾

Proto Nový zákon mluví o dělbě moci mezi více bratří (1K 3,5–8 a Sk 15,22). Ačkoliv poslušnost představeným v Kristu je vyžadována pro jejich zodpovědnost (Žd 13,17), autorita je zde udělena k službě (Mk 10,43), nikoliv k panování (L 22,25–26), přičemž musí být zachována svoboda svědomí (2K 4,2) a musí být zachována i svoboda víry, vycházející z osobního vztahu mezi člověkem a Bohem (2K 1,24).

Naproti tomu je zde povinnost vystoupit proti falešnému učení (1Tm 1,3), za které je především zodpovědný ten, komu je svěřena dohlížečská služba. Služebník Kristův si vždy musí být vědom skutečnosti, že nad ním samotným je autorita absolutní, autorita Ježíše Krista, na jehož Slovo je možné se dovolat proti samotné lidské

14 ZÁPAS O DUŠI

autoritě. V žádném případě se dohlážitelská autorita nesmí vymykat obecně platným pravidlům.

2. Meze služby v autoritě

Výše uvedené skutečnosti jsou pro mnohé vysvobuzující, neboť daný člověk se vidí jako pouhý nástroj v rukou Božích a cítí se bezpečnější v pevně vymezených mantinelech své odpovědnosti. Takový člověk vyžaduje od druhých kritičnost a sám k ní vybízí, neboť si je vědom, že existují jasně stanovená pravidla, v jejichž rámci je mu daná odpovědnost a autorita uložena. Touží, aby při vybočení z nich mohl být korigován. Je si přitom dobře vědom, že jeho služba je kritizovatelná všemi, neboť jeho úřad je postaven na souhlase celého společenství. Samotná kritika je pak vedena vůči osobě, nikoliv vůči úřadu, který má původ v Bohu.⁽⁷⁾

Tomu, kdo však touží prosazovat své názory ve věcech svědomí a víry druhých a chápe svoji autoritu nad psaným zákonem, se jakákoliv pravidla mohou zdát svazující a omezující. Kritika se takovému člověku pak stává osudovou, a proto většinou vytváří mnoho mechanismů, jak jakýkoliv náznak nesouhlasu potlačit.⁽⁸⁾

Při poradenské službě, která se skrže pastorační projevuje, je nutno mít na paměti právě vymezení vlastní pravomoci s vědomím, že sám duchovní pracovník je poddán Písmu a Bohu a svoji autoritu sdílí na základě souhlasu sboru, jehož nedílnou součástí je i člověk, kterému je slouženo.

Vojtěšek vymezuje sedm okruhů, tzv. "Magny charty křesťana", kterých si musí být duchovní ve své pastorační praxi vědom, a které by měl respektovat. Patří sem následující nedotknutelná "práva" věřících: 1. právo na informace, 2. právo se lišit, 3. právo na správný výkon autority, 4. právo autenticky projevit své city a být přirozený, 5. právo na to být trpělivě přijímán a snášen, 6. právo na přirozené prostředí, 7. a právo na odchod.⁽⁹⁾ I zde autor uvádí, že své místo zde mají

"formální" i "neformální" prostředky vykonávání autority. Musí zde však existovat jasné vymezení a jasně definované prostředky.

3. Direktivní versus nedirektivní poradenství

Max Weber, otec sociologie náboženství, definuje autoritu jako určitou individuální schopnost prosadit svoji vůli přes odpor druhých. Duchovní autorita, která je legitimní, pak musí být uznána za souhlasu těch, kteří jsou jí podřízeni.⁽¹⁰⁾ Pokud by tomu tak nebylo a autorita byla uplatňována bez souhlasu a mandátu druhých, jednalo by se o diktaturu. Weber dále uvádí, že zdravá autorita v církvi je zřetelně omezena a "směřuje ke svému zrušení"⁽¹¹⁾. Toto zrušení je cílené a Weber je chápe jako dospělost ve vztahu otec – syn nebo učitel – žák.

Syn jednou dospěje, stane se sám otcem a žák se jednou může stát sám učitelem. Každý vedoucí je pak vystřídán jiným. Pro zjednodušení a obsahovou omezenost se nyní pokusme – velmi zjednodušeně – pojmy "direktivní" a "nedirektivní" demonstrovat na vztahu otec – syn a učitel – žák.

Zatímco otec má za svého syna ze zákona zodpovědnost, protože syn ještě není v některých věcech schopen samostatného chápání, myšlení a rozhodování, dospělý syn, který se sám stává otcem, není již autoritě svého otce poddán. Za nezletilého syna nese proto otec odpovědnost před zákonem a je logické, že syn bude povinen poslouchat otce v obsáhlé škále oblastí života. Mohli bychom říci, že rady otce v tomto případě nejsou jen pouhými doporučeními, nýbrž musí mít závazný a dokonce vynutitelný charakter.⁽¹²⁾

Stejně tak ve vztahu učitel – žák je učitel tím, kdo je ve vztahu dominantní, neboť je i tím, kdo nese větší zodpovědnost. Je to učitel, kdo rozhoduje o druhu, množství a tempu probírané látky, a je to on, kdo je v jistém, přede vymezeném rámci tím, kdo si zjedná adekvátním způsobem kázeň.

3.1 Direktivní poradenství

Oba vztahy, jak učitel, tak otec mají své paralely v Písmu, resp. v církvi. Apoštol používá paralelu vztahu otec – syn ve vztahu ke korintským křesťanům (2K 6,13) a rovněž vztahu učitel – žák používá ve vztahu ke sboru pisatel listu Židům (Žd 5,12). I biblický pisatel však, slovy Webera, směřuje ke “zrušení” autority, neboť – používá-li vztahu otec-syn –, vyzývá své posluchače k nabytí dospělosti (1K 14,20) a kárá křesťany za to, že by po tak dlouhé době výchovy měli být již sami učiteli (Žd 5,12) a směřovat k dospělosti, zatímco místo toho stále potřebují, aby je někdo učil (Žd 6,1).

V prvním vztahu otec – syn, kde Pavel mluví k nedospělým křesťanům, si vyhrazuje i pravomoc vynutitelné poslušnosti. Mluví obrazně o holi, s níž má přijít na neposlušné hříšníky z řad věřících, ale zároveň při tom projevuje lítost a bezpodmínečnou lásku (1K 4, 21). Tato hůl se zde uplatňuje na rovině morální, resp. má vést k zachování mravní integrity křesťanů, jejíž projev pak má být svědectvím profánnímu okolí k poznání Krista. Apoštol zde neprosazuje svůj pohled či vůli. Je vyslancem toho, koho reprezentuje a jehož vůli uplatňuje.⁽¹³⁾ Sám se přitom dovolává obecného přijetí, kterého se mu od jemu svěřených duší dostalo (Ga 4,14).

Druhým aspektem direktivní rady, která je symbolizována vztahem učitel – žák, je oblast věrouky. Pavel zde používá imperativu a Timoteovi nařizuje restriktivní opatření vůči šíření heterodoxních učení. Zároveň uvádí i jasný postup, jak jednat s těmi, kdo tato učení rozšiřují (Tt 1,9–2,1, 3,10). Zatímco sborové autority jsou povinny vůči falešným učitelům vystoupit, případně jejich činnost ve sboru eliminovat, Boží lid obecně je nabádán k rozsuzování, a to jak vůči vlastním (Ga 1,8), tak vnějším učitelům (2J 1,10). Smolík dokonce vidí v Novém zákoně obecnou výzvu k pastoraci heretiků, která se netýká jen úzké skupiny vedoucích,

nýbrž adresáty výzvy obsažené 1J 2,20 vidí jako množinu všech křesťanů.⁽¹⁴⁾

Samotné misijní poselství Pavlovo bylo rozsuzováno lidmi, kteří byli zcela na počátku své víry (Sk 17,11), takže v tomto případě neobstojí, pokud se autorita brání kritice poukazem na “elévství” svých svěřenců. Podobný princip obecné a nepodmíněné rozsuzovatelnosti platí i u služby proroků (1K 14,29). Nyní se na obě roviny, a to rovinu morální a rovinu doktrinální, podívejme zevrubně.

3.1.1 Oblast morální

V této oblasti “direktivní” poradenství nastupuje až poté, co jsou vyčerpány všechny možnosti poradenství “nedirektivního”. Písmo zde uvádí dvě jasně kvantifikované roviny, které je třeba umět správně rozlišit. První z nich je vnitřní odstup při zachování bratrského obcenství (2Te 3,14–15) a druhý z nich je exkomunikace (1K 5,5).

Apoštol je příkladem, jak v těchto věcech postupovat. On sám obětoval svůj čas, spánek a v podstatě i sebe samého k tomu, aby zbloudilým hříšníkům ukazoval cestu. Činil tak v pláči a v slzách, doslova ve dne v noci (Sk 20,31). Zašel až tak daleko, že pro svoji službu užil expresivních symbolů, kdy galatské znovu v bolestech rodil (Ga 4,19) a tesalonicenské tišil jako matka (1Te 2,7), čímž se stylizoval nejen do otcovské, ale i do – metaforicky – mateřské role.

Na příkladu korintského sboru je nám dán příklad pro jednání s nekajícím. Měl být vydán satanu, exkomunikován s cílem jeho záchrany (1K 5,5). Pokud je však ochoten činit pokání, je mu třeba okamžitě poskytnout náležitou duchovní útěchu a plně společenský (2K 2,6–7). Zde se velmi plasticky uplatňuje okřídlené křesťanské rčení o nenávisti k hříchu, ale lásce k bližnímu. Když už je tedy nezbytné sáhout ke krajním prostředkům “direktivní rady”, je třeba mít vždy na mysli blaho prohrěšilce, prokázat mu trpělivost a bezpodmínečnou

16 ZÁPAS O DUŠI

lásku, a vždy je třeba nechat široce otevřená dveře k návratu.⁽¹⁵⁾

Právě v této záležitosti se může uplatnit vztah otec-syn, kdy ten, kdo je zralý, je respektován a těší se ve sboru dobré pověsti – nemusí jít vždy o instituční autoritu (Ga 6,1), je povolán k tomu, aby v mírnosti a v lásce dotyčným provinilci posloužil. Konečná exkomunikace, je-li nutná, je pak samozřejmě v odpovědnosti vedení sboru, v souladu s platnou legislativou, která je obvykle schválena celocírkevním souhlasem.

Vztahu otec – syn je také často zneužíváno sborovými autoritami. Křesťanům je bráněno duchovně dospět a je jim znemožňováno naučit se převzít zodpovědnost za své rozhodování a svůj duchovní stav. Orazu otec – syn je pak používáno výhradně ve vztahu sborová autorita – prostý člen. Bývalý vedoucí jedné protestantské denominace, která bývá někdy z autoritativnosti obviňována, k tomu poznamenal:

Mám tedy za to, že vedoucí... poněkud přetížili paralelu mezi tělesným a duchovním dětstvím. Mezi duchovním a tělesným narozením arci určité paralely jsou. Duchovní novorozené nesporně potřebuje péči stejně jako tělesné novorozené. Duchovní novorozené si neuvědomuje svého ducha, který v něm od znovuzrození je, podobně, jako si tělesné novorozené dosti dlouhou dobu neuvědomuje své „já“. Nicméně tuto paralelu na druhé straně nelze přetížít. Dospělý znovuzrozený člověk je na jednu stranu „duchovní mimino“, a pochopitelně nezná spoustu věcí, které znají jiní, kteří věří déle. Nicméně je to dospělý člověk, který se potřebuje sám svobodně rozhodovat. Já mu mohu říkat, jaké následky bude mít to či ono rozhodnutí, mohu mu říci svůj názor na to, jak by se rozhodnout měl, mohu ho upozornit na nebezpečí či možnosti, které se mu otvírají, ale musím mu dát svobodu se rozhodnout sám.⁽¹⁶⁾

Jako dalších příkladů zneužití autority může být jmenováno mnoho jiných nezdravých praktik. Osobně jsem se například setkal s tím, že autorita prohlašovala, že důvěra jí samotné se rovná důvěře Bohu, který ji ustanovil, a kdo proto nedůvěřuje osobě autority, nedůvěřuje Bohu. Kritické zkoumání pak bylo dáno do roviny protivení se Boží vůli. Jindy se vyžadovala poslušnost s odkazem na nutnost rezignace vlastního svědomí s odůvodněním, že důsledky za toto rozhodnutí ponese sama autorita, která příkaz vydala. V extrémních případech se můžeme setkat i s tím, že důvěra v lidskou autoritu je člověku nařízena.

Jindy je poslušnost vyžadována za pomoci různých náznaků, přičemž je snaha vymáhat již na jejich základě poslušnost, aniž by autorita sama byla uchopitelná za své slovo. Z různých „doporučení“ a „přání“ se pak stávají příkazy, ovšem je-li na to upozorněno, pak je striktně řečeno, že šlo „jen“ o „doporučení“ a „přání“. Běda však tomu, kdo by se podle nich nezařídil. V tomto případě by se dalo říci, že účel světlí prostředky a autorita obvykle, je-li se svým jednáním konfrontována, se zaštiťuje nutností „zachování jednoty sboru“ nebo nějakým vznešeným cílem, k jehož dosažení je možné použít i „nestandardních“ prostředků. Pokud je selhání odhaleno, bývá ospravedlněno například principem „oběti“ jedince pro „blaho“ celku. Setkal jsem se i s případem, kdy se autorita zaštiťovala přímými božím zjevením (které bylo v rozporu s církevními řády) a odpovědným za své jednání činila Boha.

I zde je proto nutné usilovat o transparentnost, jednat v souladu s platnými církevními řády a usilovat o to, aby „ano“ bylo vždy „ano“ a „ne“ aby bylo skutečným „ne“. Při užití direktivního poradenství je proto nutné nejprve vymezit rámec, ve kterém je možné – a v tomto případě zřejmě i nutné – jednat na úrovni direktivní.

3.1.2 Oblast věroučná

Ačkoliv dané dělení není zcela bezproblémové, neboť oblast hereze a nekajčnosti splyvá s rovinou morální, přidržme se zde pro názornost opět vztahu učitel – žák. Pakliže jsme do této chvíle mluvili o oblasti vztahů resp. autority spějící ke svému zrušení, nyní se dostáváme i do roviny úřadů, které jsou vykonávány trvale a nezávisle na “pokročilosti” křesťana. Pokud ovšem chceme mluvit o rovině “direktivní”, opět musíme mluvit o jasně vymezeném a za obecného souhlasu přijatém učení, za jehož rámec neradno zacházet. Příkladem nám v tom může být první apoštolský koncil ve Skutcích, patnácté kapitole, nebo – z hlediska historické ortodoxie – prvních sedm ekumenických koncilů, z nichž se jako protestanti můžeme shodnout s podstatnými závěry prvních šestí.⁽¹⁷⁾

Jak si můžeme povšimnout v Písmu, ale i v historii, tyto koncily nevyzněly své vlastní učení, nýbrž striktně vycházely z Písma. Přičemž potřeba jasného vymezení věroučného rámce se objevila tehdy, jestliže si historický vývoj vyžádal reflexi biblického dogmatu v konkrétní dějinné události. V Písmu máme příklad, kdy bylo třeba jasně stanovit meze požadavků Tóry u helénských křesťanů. Všimněme si, že věc byla konzultována v rámci celého společenství, kam jednotlivá společenství vysílala své zástupce (Sk 15, 22). Stejně tak tomu bylo i v historii staré církve.

Učení, které zde bylo vytýčeno, pak mělo právní závaznost pro všechny křesťany, včetně těch, kteří se na jeho formulacích podíleli. Tyto závěry jsou proto velmi závažné a je třeba se jich domáhat jak vůči řadovým členům, tak vůči autoritám. Když Jakub, jeden ze sloupů církve té doby, sám ustupoval od zásad, které na koncilu verbálně formuloval, byl Petr, který se dostal pod jeho vliv, veřejně napomenut Pavlem (který byl v té době delegátem na koncilu), a toto napomenutí, včetně obvinění z pokrytectví, se dostalo na strán-

ky Bible jako memento nadřazenosti pravidla nad lidskou autoritou (Ga 2, 11). Apoštol zde zároveň naplnil přikázání Písma, že starší mají být napomináni veřejně (1Tm 5,20). Jinde se Pavel nerozpakoval židovské křesťany, kteří se nepodřídili doktrinárním závěrům koncilu a veřejně učili proti těmto zásadám, nazvat psy (Fp 3,2–3).

Jako protestanti ovšem nevěříme, že by církev měla nějaký neomylný učitelský úřad. I církevní koncil se může mylit. Pokud by tomu tak nebylo, pak by celá reformace byla velkým omylem a existence protestantských církví hříchem. Jestliže vedení církve odmítá své věroučné požadavky na základě Písma dokládat a odvolává se například na tradici, či zjevení, které upřednostňuje před samotným biblickým textem, je třeba se takovému požadavku legitimním způsobem vzepřít, ať už jsme členy kterékoliv církve.

I v této oblasti je proto nutné zacházet s autoritou maximálně opatrně, nepanovat nad vírou člena církve, nýbrž hledat závěry diskusí v Písmu. Každá církev by proto měla mít jasně stanovené rámce učení a hranic, které by byly přijaty za všeobecného konsensu, a které by kazatelům i členům umožnily svobodný pohyb v souladu s jejich svědomím. Měl by být i předem vymezen oněch mezi hrozil. Odpovědnost za učení dané církve pak nemůže ležet na jednotlivci – jako tomu bývá u sekt a kultů – ale na kolegiu k tomu povolaných teologů, jak o tom svědčí církevní koncily.

Salajka vidí pastorači zcela v rámci symbolu konkrétní církve: “Pastýřství je nedílnou součástí trojího úřadu církve svěřeného jí Kristem, zdrojem i nástrojem duchovní péče je evangelium (slovo Boží); tato služba se děje v intenci přijatých vyznání víry a katechismů, týká se všech údů církve a všichni se na ni podílejí (všeobecné kněžství věřících); ordinovaní služebníci jsou na ni důkladněji připravováni.⁽¹⁸⁾

3.2 Nedirektivní poradenství

Ačkoliv je zde nedirektivní poradenství uvedeno poněkud neorganicky, protože by vždy mělo předcházet poradenství direktivnímu, je zde řazeno s ohledem na ontogenezi autority, která spěje ke svému zrušení. Autorita otce končí dospělostí syna, zejména pak založením jeho rodiny, a autorita učitele končí vyučením žáka a jeho absolutoriem. Ať už je však autorita dočasná či trvalejší, vykonávání autority bez získání úcty a respektu se stává autokracií. Jelikož je důvěra a respekt záležitostmi integrální a obojí se vztahuje k charakteru dané osoby, bylo by v tomto případě neúčelné rozlišovat mezi oblastí morální a věroučnou.

3.2.1 Získání potřebného kreditu

K získání potřebné autority je třeba dvou devíz, které vycházejí vstříc Božímu povolání. První je osobní charakter a druhým obdarování. Oba aspekty jsou zde velmi důležité, přičemž jedno zde nelze zaměnit druhým.

3.2.2 Křesťanský charakter

Je přitom nasnadě, že za získání respektu a důvěry nese zodpovědnost ten, kdo se o ni uchází, a v žádném případě ji nelze direktivně vynucovat. Kdo důvěru ke své osobě nařizuje, ten ji automaticky ztrácí. Může sice poslušnost vymáhat, ale vytvoří maximálně atmosféru strachu, případně budou lidé volit poslušnost jen proto, aby se vyhnuli osobnímu a nepřijemnému konfliktu či postihu. Pokud autorita instituční nemá autoritu přirozenou, stává se pouhým technikem či úředníkem moci. Apoštol Pavel proto klade opakovaně Timoteovi i Titovi na srdce, aby jimi nikdo nepohrdal (1Tm 4,12 a Tt 2,15).

Tato slova adresuje jim samotným a nikoliv společenství, v jehož čele stáli jako správci. Biblický oddíl uvádí i návod, jak důvěru a úctu získat. Jedná se o osobní příklad: "Nikdo ať tebou nepohrdá proto, že jsi mladý; ale těm, kdo věří, buď vzorem v řeči, v chování, v lásce, ve víře, v čistotě." (1Tm 4,12)

Za získání respektu je tedy zodpovědný duchovní pracovník, nikoliv společenství, v jehož rámci vykonává jemu svěřený úřad. Respekt ani důvěru proto nelze direktivně vynutit.

3.2.3 Obdarování

Obdarování, "charisma", tvoří samozřejmě integrální součást osobnosti, která se o důvěru uchází. Nudný, nevyučený a nevymluvný kazatel zajiště nemůže očekávat radostnou návštěvnost biblických hodin, ledaže by to jeho posluchači viděli jako formu askese či duchovního flagelantství. Už v dávných dobách byl Mojžíš přijat lidem s ohledem na jeho viditelné obdarování, které bylo všem patrné. V jeho schopnosti uzdravit malomocnou paži a vzít do ruky hada můžeme vidět paralelu ve službě Krista, který vymítal, uzdravoval a měl moc nad demony (Sk 10,38). Tato znamení pak předal i svým apoštolům k dosvědčení jejich poslání, ve kterém reprezentovali toho, kdo je poslal a konečně jsou tato znamení nabízena obecně následníkům Krista při realizaci tzv. "Velkého poslání" (Mk 16,17–20).

Jak Mojžíš, tak Kristus a apoštolé, si důvěru museli nejprve získat. Vedle lidského charakteru bylo jejich obdarování viditelným znamením Božího povolání, čehož si byli dobře vědomi i jejich nepřátelé. Je proto i dnes navýsost nutné, aby duchovní pracovníci, kteří stojí v rámci mezi jejich odpovědnosti, získané za všeobecného souhlasu, nesli pečeť Božího povolání. Nikdo zajiště nepůjde k lékaři, který není schopen léčit, nikdo jistě dobrovolně nepůjde pro radu k pastýři, lékaři lidských duší, který nebude mít schopnost léčit.

3.2.4 Uplatňování nedirektivního poradenství

Ježíš v evangeliích uvádí, v čem spočívá podstata skutečného, Bohem povoláního vedoucího. Ovce znají svého pastýře, znají jeho hlas a následují jej. Osobu pastýře proto nelze nahradit sebe lépe promyšlenými struk-

turami, či převodními mechanismy moci. Ulonska k tomu uvádí: "Jsem striktním odpůrcem "mamutích sborů", kde se musí nalézt nějaká pomocná konstrukce, abychom se ještě mohli starat o jednotlivce. Často se mnohé ovce nikdy nedostanou do kontaktu se svým pastýřem. Jako kontaktní osoba je delegován nějaký bratr, který se stará o skupinku. V těchto velkých sborech je pak často "boj o to, kdo je větší". Pokládám to za zcela chybný vývoj... Stádo musí mít rámeček, aby pastýř znal své ovce jménem a ovce znaly hlas pastýře."⁽¹⁹⁾

Správná autorita tedy vychází především z dobrovolného rozhodnutí následování na základě Božího povolání, charakteru a v neposlední řadě obdarování. Ovce ji znají a dobrovolně následují. Sám Ježíš své učedníky vedl svým příkladem a mnohokrát o tom mluvil. Taktéž apoštol Pavel vidí svoji vůdčí roli ve formování křesťanského charakteru u věřících jím nově založených sborů, která spočívá v následování jeho příkladu. "Bratři, napodobujte mne. Hleďte na ty, kdo žijí podle našeho příkladu." (Fp 3,17)

Správně vykonávaná autorita spočívá tedy v tom být osobním příkladem. Duchovní zde nesmí mít jako prvotní ani svůj prospěch ani pozemský prospěch toho, komu slouží. Její úlohou je především uspokojit Boží nároky. Sám duchovní pracovník zde stojí v postoji služebníka, který nehledá vůli svou, ale, jako Kristus, hledá vůli toho, který jej poslal. Aby mohl být služebníkem (doslova otrokem – *doulos*) všech, musí být ode všech svobodný (1K 9,19). Tuto svobodu lze dobře rozpoznat v absenci strachu. Jak uvádí Smolík. "Pastýřova starost je výrazem... boží péče. Není to tedy starost ve smyslu úzkosti a strachu, jak o nich mluví existenciální filosofie, ale zájem o pomoc, rostoucí z lásky a milosrdenství."⁽²⁰⁾

Duchovní rovněž musí počítat s odmítnutím a nepochopením. Vedoucí nikdy nemůže od druhých požadovat

to, co sám není ochoten činit. Farižeové, kteří požadovali, ale sami nekonali, se od Krista dočkali tvrdé a veřejné kritiky. Pastýř, který vidí ovečky jako prostředky k dosažení – byť ušlechtilého cíle – a namísto vztahu hledá mechanismy, jak ostatní přesvědčit o své pravdě nebo je přinutit realizovat jeho "vize", nemá právo se nazývat pastýřem. Říkejme mu vůdce, autorita, manažer, ale nikdy ne pastýř nebo duchovní.

5. Souhrn

Tato práce se snaží o vymezení rámce autority a jejího uplatňování za všeobecného konsensu resp. vůle celého společenství. Je zde popsána odlišnost mezi vedoucí úlohou poradenskou a direktivní, přičemž je zdůrazněno, že direktivnímu jednání musí předcházet oblast nabytí důvěry na základě povolání a zmocnění, které musí být rozpoznatelné. Autorita sama pak musí vést ke svému zrušení, například skrze duchovní dospělost těch, kterým je slouženo, či předáním služby.

V případě autority trvalejšího charakteru musí být pravomoc jasně legislativně kvantifikována a diverzifikována mezi více osob. Sama osoba stojící ve službě musí být kritizovatelná a vykazatelná jasně stanoveným a všeobecně uznaným a schváleným pravidlům, majícím podklad v Písmu. Tato poradenská činnost musí být vedena osobním příkladem a dobrovolným rozhodnutím. Praktikuje se následováním osobního příkladu člověka, který sám, ochotně a příkladně, následuje Krista.

6. Závěr

Závěrem bych si dovilil uvést dvě osobní zkušenosti, které jsem mohl prožít v rámci církevního společenství. Obě mne vedly k hluboké změně životních měřítek a osobních postojů, a věřím, že mi přinesly osobní užitek.

První mojí křesťanskou "autoritou", se kterou jsem měl možnost se setkat, byl kazatel sboru, kde jsem uvěřil. Měl srdce na dlaní a učil nás zkoumat a znát Písma. Vyžadoval od svých ove-

20 ZÁPAS O DUŠI

ček kritičnost a dodnes si vzpomínám, jak na sborové hodině se proti němu vzbouřil sbor a on mlčel a za každé kritické slovo poděkoval. To mě tehdy hluboce zasáhlo, protože jsem nic podobného dosud neviděl. Lidé, které jsem znal v sekulární sféře, se spíše snažili kritiku eliminovat nebo se alespoň ospravedlňovat. Tento kazatel však kritičnost vyžadoval. Vzpomínám si, že do týdne se mu většina lidí, včetně mne, přišla spontánně omluvit. Ve svých kázáních tento bratr často zmiňoval lidi, kteří jej dříve napomenuli, a nerozpakoval se jim za to veřejně poděkovat.

Přesto měl tento muž pověst přísného člověka, neboť ve svém sboru nedovolil šířit různé módní vlny. I když jsem si později všiml mnoha chyb, kterých se žádný duchovní pracovník nevyvaruje, k tomuto bratru jsem velmi rád chodil spontánně o radu a nevzpomínám si, že bych kdy litoval.

Znám ale i bratra, který naopak kritiku v jeho sboru přísně zakazoval a trávil spoustu času tím, aby ji umlčel v samém zárodku. Vždy argumentoval, že nedůvěra k němu je nedůvěrou k Bohu, který jej do služby povolal. Mnoho kritiků skončilo na osobním pohovoru, ze kterého se vraceli přinejmenším rozpačití. Tento bratr chápal svoji službu jako primát, který mají ostatní podpořit i přes svůj nesouhlas, v čemž viděl jakousi míru zdravé loajality a křesťanské zralosti. Své spolupracovníky si volil zejména podle míry přizpůsobivosti jeho osobě. Mnoho bratrů stojících ve službě opustilo sbor po osobním konfliktu s tímto bratrem.

Oba tyto příklady mi v mnohém posloužily. První v tom, abych se jej snažil následovat a druhý je pro mne dodnes výstražným příkladem zneužití autority. Pokud bude církev na této zemi, věřím, že se zde setkáme s oběma příklady, přičemž je třeba – pomocí výchovy, osobního příkladu a formulací správných symbolů a pravidel víry – přispět, aby těch prvních byla většina.

– Aleš Franc, franc.ales@atlas.cz –

Poznámky autora a použitá literatura: lze nalézt na internetu nebo zašleme na požádání.

Další autorem zpracovaná témata: *Adventismus • Apoštolská hnutí • Biblická kritika • Branhamismus • Církev a politika • Církevní historie • Hnutí pozdního deště • Hnutí proroků • Hnutí víry • Homeopatie • Království nyní • Kurzy Alfa • Pastýřské hnutí • Promise Keepers • Manažerské hnutí • Mesmerismus • Torontské požehání • Výzvy a stanoviska.*

VADY KAZATELŮ

Vady kazatelů, starých i mladých, mají rozmanitou podobu. V každé podobě brání posluchačům, aby kázání dobře slyšeli, správně mu rozuměli a aby se ze slova Božího radovali. Máme-li však mluvit o vadách kazatelů, je třeba nejprve povědět, co to kázání je. Kázání je přesný výklad Písma svatého tak, aby vždy nově a čerstvě zaznělo Kristovo evangelium, aby srozumitelně oslovilo dnešní posluchače, aby je potěšilo a vyzvalo k poslušnosti Boží vůle.

Zaměření na sebe

Pokusme se nejdříve ukázat na vady nejzávažnější. Před jednou z nich varuje už apoštol:

♦ *Vždyť nezvěstujeme sami sebe, nýbrž Krista Ježíše jako Pána.*
(2K 4,5a)

Kazatel musí dávat pozor, aby obsahem svého kázání nečinil svou zbožnost, své zkušenosti, svou učenost, svou teologii. Pokud už o sobě mluví, pak ne proto, aby zvýšil svou popularitu, ale aby pohled všech obrátil k Ježíši Kristu jako Pánu a Spasiteli. Příkladem tu každému kazateli bude Jan křtitel:

♦ *On musí růsti, já pak menšiti se!*
(J 3,30)

Touha zalíbit se

Stejným směrem ukazují další apoštolovy výroky:

- ◆ *Bůh nás uznal za hodné svěřit nám evangelium, a proto mluvíme tak, abychom se líbili ne lidem, ale Bohu. (1Te 2,4)*

Podobně Ga 1,10:

- ◆ *Jde mi o přízeň u lidí, anebo u Boha? Snažím se zalíbit lidem?*

Toho se dopouští kazatel, který se pokouší získat oblibu posluchačů tím, že na kazatelně vystavuje svůj zjev či řečnický výkon. Avšak daleko nebezpečnější je, když kazatel přizpůsobuje obsah kázání vkusu a zálibám posluchačů. Nový zákon o tom něco ví:

- ◆ *Přijde doba, kdy lidé nesnou zdravé učení, ale podle svých choutek si seženou učitele, který by vyhověl jejich přání. (2Tm 4,3)*

Už prorok musel vystoupit proti těm, kteří „lovili duše lidu“ tím, že kázali, co si lid přál. (Čti Ez 13; zvl. v. 13)

Moralizování

Jedna z nejrozšířenějších a velmi nebezpečných vad je – někdy vědomé, většinou nevědomé – nahrazování evangelia kánonictvím. V tom byli vždy mistři farizeové a zákoníci:

- ◆ *Svazují těžká břemena a nakládají je lidem na ramena.*

Proto proti i nim Ježíš vyslovuje nejvýznamnější hrozbu:

- ◆ *Běda vám, zákoníci a farizeové, zavíráte lidu království nebeské. (Mt 23,13)*

Analýza a statistiky dokazují, že k této vadě má jakýsi nekontrolovatelný sklon většina kazatelů: hlavním – někdy žel jediným – obsahem svého kázání činí, co mají nebo nemají jejich posluchači dělat. Místo velikých skutků Hospodinových

- ◆ *...slitování jeho nade všechny skutky jeho (Ž 145,9b)*

káží skutky lidské a tak se jim – jaksi pod rukou – radostná zvěst evangelia mění v odporne a posluchače odpuzující moralizování. Zajisté: skutky naší poslušnosti jsou nezbytné, ale rozhodně nemají v bibli prioritu. Vadu kánonictví odhalíte často v závěru ká-

zání: to pak kázání končí příkazem, výzvou, napomenutím, apelem a imperativem tam, kde smí a má naplno a osvobodivě zaznít:

- ◆ *Neboj se, nebo já jsem s tebou, praví Hospodin. (Iz 41,10)*
- ◆ *Neboj se, nebo zvěstuji vám radost velikou. (Lk 2,10)*

Nuda

Velmi podobná a stejně hojně rozšířená vada se projevuje tím, že kázání působí nudu. Bohoslovci, kteří to zkoumali, pokládají nudu za největšího nepřítele kázání, který vyprazdňuje modlitebny a kostely. Velmi často se to projeví hned na začátku: kázání může mít jakýkoli text, ale kazatel – snad nutkán snahou po aktuálnosti – začne analýzou doby, rozbořem a hodnocením situace dnešního světa a křesťanstva. Co může následovat než lamentace a kverulace: jak je ten dnešní svět bezbožný a církev ospalá a nekající. Tak je promrhán nejdrahocennější čas; ve chvíli, kdy jsou posluchači ještě soustředění a napjatě očekávající, co nového se doví o Bohu a jeho díle, zazní „stará písnička“, opakují se staré známé fráze. Kde je vina? Rozhodně ne ve slovu Božím! Slovo Boží není nikdy nudné! Nemluví však na prvním místě o tom, co činíme nebo nečiníme my lidé. To je pořád ještě „roucho staré“, přišivej si na ně jakoukoli novou, aktuální „záplatu“ (Mk 2,21). Slovo Boží zvěstuje, co

- ◆ *oko nevidalo, ani ucho neslyšalo, ani na srdce lidské nevstoupilo (1K 2,9).*

Slovo Boží mluví o činech Božích, a proto nenudí, ale překvapuje, přímo šokuje svou novostí, naprostou jinakostí (Iz 55,8n).

Jak nudu zahánět? Nudit bude vždycky kazatel, který preferuje a opakuje své oblíbené nápady, myšlenky, formulace. Nudit nebude ten, který se od začátku až do konce své přípravy bude poslušně držet své bible a který bude přesně vykládat zvolený text v jeho svérázné originalitě (Mt 13,52). –

22 ZÁPAS O DUŠI

Snad se na tomto místě ještě sluší poznamenať: někdy posluchači za nudné pokládajú dlhé kázání. Někdy asi právem. Ale už jste se asi všichni setkali s kázáním, které svou délkou přesahovalo obvyklou normu (dnes prý 10 až 20 minut), a přece jste je nepřestali soustředěně a s napětím sledovat, ačkoliv trvalo přes 40 minut. S určitou rezervou můžeme říci: na obsahu záleží – ne na délce! Některá kázání budou nudná, i když budou trvat pouhých 5 minut.

Vady způsobí řeči

Teď by bylo třeba zmínit ještě celou řadu kazatelských vad, které už nejsou tak závažné, ale přesto zatěžují kazatele a obtěžují posluchače. Pozornost zaslouží řeč kázání a vady, které se v ní objevují. Někteří pamatují doby, kdy si kazatelé líbovali v sváteční, většinou starobylé mluvě (převzaté např. z Kralického překladu), protože se domnívali, že starobylá mluva je vznešenější, kázání slova Božího jaksí přiměřenější. Opačné vady se dnes dopouštějí ti kazatelé, kteří se v kázání snaží mluvit co nejmoderněji, užívají běžnou řeč všedního dne svých posluchačů a pošetile se domnívají, že na aktuálnosti svému kázání přidávají, když dají zazníť výrazům nejposlednějších technických vynálezů nebo dokonce žargonu teenagerů.

Snad se dá, jako radu proti různým – na tomto poli se vyskytujícím – vadám, povědět: řeč kázání má být jasná a srozumitelná. Kazatel si však má být vědom toho, že v kázání musí mluvit o skutečnostech, s nimiž se jeho posluchači na rovině běžného života neseškávají. Mluví přece o Bohu, Spasiteli, milosti, odpuštění, pokání, hříchu. Zde se s civilní interpretací nevystačí. Pro tyto skutečnosti, které nelze z biblické zvěsti eliminovat, musí kazatel hledat pojmy, výroky, obraty, které mu běžná konverzační řeč nabídnout nemůže a které neuslyší ani v masmédiích. Každý kazatel se však smí spolehnout na zaslíbení:

◆ *Hospodin nám dává každého jitra jazyk, abychom uměli zemdléhoho podpirat slovom. (Iz 50,4)*

– Jiří Doležal –

BRÁNA 5-6/2008, www.i-brana.cz

LITERA ZABÍJÁ, DUCH OŽIVUJE

Z Božieho slova sa dozvedáme jeden kľúčový ba dokonca životne dôležitý fakt (2. Korinským 3:6): „... lebo litera zabíja, ale Duch oživuje.“ Obsah tohto biblického výroku je skutočne otázkou života a smrti, a pre kresťana, ktorý prijal dar večného života je to otázka žitia nového života po tom, ako sa stal novým stvorením. Počas rokov po mojom obrátení som sa pomerne často stretol s tým, že tento text zostal nepochopený a špatne vykladaný, dokonca aj zneužívaný. Pri rôznych príležitostiach a vo viacerých zboroch či spoločenstvách som osobne zažil, že tento verš je vykladaný a aplikovaný spôsobom, ako keby „litera“ znamenala „priveľa Biblie“, „prilíšne používanie Božieho slova“, „prehnané aplikovanie Božích inštrukcií a prikázání zaznameňaných v Slove“. Potom ako protipól (protiváha) k tomu je uvádzané priame a osobné vedenie Duchom Svätým, ktoré má vyvážit' či nahradit' takto chápanú „literu“. Opäť a opäť sa stretávam s kresťanmi, ktorí v mnohých záležitostiach svojho života tvrdia, že takto a takto ich vedie Boží Duch, alebo že toto a toto im zjavil Boží Duch, alebo že toto a toto im povedal Pán skrze svojho Ducha.

Mnohokrát však je to, o čom tvrdia, že to majú od Ducha, v priamom a viac či menej očividnom rozpore s tým, čo učí Božie slovo. Veľakrát, počas toho ako sa snažím trpezlivo, a dúfam že zhovievavo a s láskou, poukázat' im na to, že to nemôže byť od Svätého Ducha, pretože je to v rozpore s Písmom a Božími inštrukciami pre náš život, som obvinený zo zákonníctva, ale-

bo mi len zhovievavo naznačia, že ako kresťan zaostávam, lebo nemám toľko zjavenia od Ducha ako oni. Je mi naozaj smutno z toho, koľko životných katastrof, zlyhaní, pádov a zničených životov som stihol spoznať počas tých pár rokov môjho kresťanského života, ktoré sa stali v dôsledku takéhoto prístupu k otázke „litery“ v zmysle „priveľa Biblie“ a „osobného vedenia Ducha“. Pre vážnosť tejto otázky som sa rozhodol napísať o tom.

Podľa sa teda spolu pozrieť na tento text Písma a na to, čo v tomto texte znamená litera a čo Duch. Začnime s tým ľahším, čo nezvykne byť špatne pochopené. Duch je Duch Boží, Duch Svätý, Duch Kristov – Ten, ktorý nás priviedol ku pokániu, Ten, vďaka ktorému sme – uveriac evanjeliu ukrižovaného a vzkrieseného Pána Ježiša Krista – znovuzrodení, Ten, skrze ktorého máme obriezku srdca, Ten, vďaka ktorému môžeme rozumieť Božie slovo a veriť mu, Ten, ktorým sme zapečatení, Ten, ktorý nám je daný ako závdavok, pretože sme vykúpené Božie deti adoptované do Božej rodiny, Ten, ktorý nás vedie, nám radí, nás posilňuje, nás utešuje, pomáha našim modlitbám, prihovára sa za nás.

Čo v tomto texte (2. Korintským 3:6) znamená litera? Najlepšie bude preskúmať kontext a okolie tohto verša. Vo veršoch 3 a 7 sa Pavol zmieňuje o kamenných doskách a kameňoch, zároveň spomína žiaru Mojžišovej tváre, do ktorej sa deti Izraela nemohli pozerat'. Tieto opisy pasujú iba na jednu historickú udalosť – odovzdanie zákona na hore Sinaj a s tým súvisiace uzavretie zmluvy medzi Hospodinom a hebrejským národom. Tieto skutočnosti nás vedú k záveru, že v tejto stati litera znamená zákon, Boží zákon, svätú, spravodlivú a dokonalú Božiu požiadavku na náš život. Ak by sme dokázali naplniť celú literu počas celého svojho života, stali by sme sa skrze literu (našu osobnú poslušnosť zákonu) spravodlivými a získali by sme večný život ako

mzdu, nie ako dar (Rímskym 10:5; 4:4, Galatským 3:12). Prečo litera zabíja? Pretože odkedy sme v Adamovi (od pádu prvého ľudského páru do hriechu), rodíme sa na tento svet porušení hriechom a pod mocou hriechu, náchylní žiť hriešne aj pri najlepšej snahe a vôli žiť pred Bohom čisto a spravodlivo. Pre našu slabosť a nedokonalosť nám zákon (litera) nemôže dať život (Galatským 3:11). Zákon (litera) nás môže len odsúdiť (1. Korintským 15:56). Nedá nám milosť – zo zákona je len poznanie hriechu (Rímskym 3:20). Ak by sme sa snažili raz sa na Božom súde obhájiť vlastnou spravodlivosťou, došli by sme smrti a zahynutia na večné veky (Rímskym 10:3, Filipským 3:9). Preto litera zabíja. Ak veríme, že Kristus za nás zaplatil dlh za náš hriech, výkupné, potom máme Ducha Kristovho (Rímskym 8:9), sme spravodliví z viery (Rímskym 1:17), a neprídeme na súd, pretože sme prešli zo smrti do života (Ján 5:24). Preto Duch oživuje. Skrze Ducha máme nielen zabezpečený večný život a vzkriesenie z mŕtvych, ale máme darovaný aj nový život, ktorý môžeme a máme žiť už tu na zemi v zemskom tele, ktoré ešte nie je vykúpené (Rímskym 8:23), pričom v tomto zápase o posvätenie, o pripodobňovanie sa Kristovi, kráčanie po úzkej ceste čerpáme silu a život práve z tohto Ducha.

Litera v Rímskym 2:27,29 – predstavuje Boží zákon daný vo forme Mojžišovho zákona. V liste Rimanom sa v 1. a 2. kapitole dozvedáme, že ako pohanovia tak aj Židia sú na tom zle pred Bohom, lebo sú od neho ďaleko, zavrhlí poznanie Boha, a neposlúchajú Boží zákon. Napriek tomu, že existoval rozdiel v tom, ako sa Boh dával v histórii ľudstva poznať pohanom a ako Židom, a akým spôsobom dal svoj zákon týmto dvom skupinám na poslušanie, obe skupiny dopadli zle a niet rozdielu v ich postavení pred Bohom. Ako jedni tak aj druhí zhršli a postrádajú Božiu slávu (Rímskym 3:10-

24 ZÁPAS O DUŠI

12,23; 5:12). Litera v Rímskym 7:6 – v siedmej kapitole listu Rimanom apoštol Pavol uvádza nádherný a mocný opis toho, že buď sme pod milosťou alebo sme pod zákonom, čomu venuje aj celý list Galatským. V tomto opise, či podobenstve, je zákon zosobnený (personifikovaný) ako manžel, a ja človek som personifikovaný ako manželka. Celý tento opis je založený na základnom biblickom princípe, že manželstvo pred Bohom je len jedno a na celý život, a končí iba smrťou jedného z manželských partnerov. My ľudia sa na svet rodíme pod zákonom (ktorý je Židom daný vo forme Mojžišovho zákona a pohanom vo forme svedomia a vedomia existencie Boha, takže budú na Božom súde bez výhovorky, o čom je druhá kapitola listu Rimanom). To je ale pre nás ľudí obrovský problém, pretože sme na svete zosobášení s týmto manželom zákonom, ktorý ako manžel je dobrý, spravodlivý, dokonalý, dokonca výstižne odzrkadľuje Božie vlastnosti a dokonale odzrkadľuje Božie požiadavky na náš život (Rímskym 7:12), ale my ako manželka nie sme bezhriešne dokonalí. Tento dobrý a spravodlivý manžel však nedokáže odpúšťať, dokáže len odkryť manželkin hriech a potrestať ho. Je to kruté manželstvo, pretože je jasné, že pod týmto manželom manželka končí zabitím, pretože odplata za hriech je smrť (Rímskym 6:23). Jediná šanca manželky je dostať sa von z tohto manželstva. Problémom však je, že rozvod nie je možný. Manželstvo sa dá zrušiť iba smrťou jedného z partnerov. Ale manžel zákon nezomiera (Matúš 5:17-18). A tak musí zomrieť manželka – stotožnením sa skrze vieru v evanjelium so smrťou Ježiša Krista – aby zanikol manželstvo so zákonom a aby manželka mohla vstúpiť do nového manželstva – manželstva s Pánom Ježišom Kristom, aby sa dostala pod Novú zmluvu, pod zmluvu milosti. Aj v tomto novom manželstve sú požiadavky na život manželky rovnaké ako v predchádzajú-

com manželstve (svätosť, spravodlivosť, láska, vernosť...), ale existuje tu niečo, čo v starom manželstve neexistovalo – milosť a odpustenie – manžel manželku nielen usvedčuje z hriechu a nedokonalosti, ale ju aj vedie, vychováva, a čo je to najdôležitejšie – uschopňuje, zmocňuje, povzbudzuje, potešuje, a niet tu už konečného odsúdenia. Staré manželstvo – to bola služba v starobe litery a nesenie ovocia smrti (pretože litera zabíja), nové manželstvo – to je služba v novote ducha a donášanie ovocia Bohu (pretože Duch oživuje) – Rímskym 7:4–6. Litera v 2. Korintským 3:6 – z kontextu tretej kapitoly 2. Korintským vidíme, že apoštol Pavol porovnáva a dáva do kontrastu Starú zmluvu, zmluvu skutkov, tu opísanú ako zákon napísaný na kamených doskách (Mojžišov zákon), ktorý je tu pomenovaný „litera“, s Novou zmluvou, pod ktorou je Boží zákon zapísaný – skrze Ducha – do obrezaného srdca znovuzrodeného kresťana („mäsiť srdce“ predstavuje obrezané srdce človeka spaseného vierou v evanjelium).

Ako teda mám žiť, keď som pod milosťou a nie pod zákonom? Akú úlohu má teraz v mojom živote Boží zákon a Božie slovo? Keď už nie som pod zákonom, ale pod milosťou, neznamená to, že som bez zákona, lebo som pod zákonom Kristovým (1. Korintským 9:21), ako som to už stručne naznačil, keď sme hovorili o siedmej kapitole listu Rimanom. Boh odo mňa požaduje čistý, posvätený a spravodlivý život plný ovocia Ducha, život v poslušnosti viery. A aká je úloha Božieho slova? Boh je Duch (Ján 4:24) a Boh je Slovo (Ján 1:1). Kristus je Slovo (Ján 1:1). Túto svätú a večnú pravdu dokážeme po ľudsky vyjadriť a uchopiť asi najlepšie vyjadrením, že je jeden Boh (jedna Božia bytosť), ktorý existuje v troch osobách – Otec, Syn, Svätý Duch – a tieto osoby sú jedno, sú v dokonalej jednote. Biblia, Písmo je Bohom vydané (inšpirované) Božie slovo.

Preto aj Božie slovo bude vždy v dokonalejšej jednote s pôsobením Svätého Ducha. Nikdy nebude ani potrebné ani možné stavať do kontrastu zjavenie od Ducha, alebo vedenie od Ducha, s Božím slovom. Stále platí, že Duch nám pomáha porozumieť Božiemu slovu a zmocňuje nás žiť Božie slovo, ale medzi Slovom a Duchom nikdy nevznikne konflikt. Božie slovo okrem toho, že nám vykladá cestu spasenia a dáva nám spoznať Boha a Pána Ježiša Krista, je aj plné konkrétnych inštrukcií a prikázaní pre náš kresťanský život, ako máme žiť ako nové stvorenie. Kresťan nikdy nebude môcť povedať: „Priveľa Biblie“, „Priveľa Božieho slova“. Naopak, my kresťania sme veľmi náchylní stať sa „preduchovnelí“ v tom zmysle, že ľahko povieme „Takto ma vedie Duch“, „Toto mi zjavil Pán“ na veci, ktoré sú jednoducho našimi vlastnými túžbami a prianiami, ktoré vychádzajú z našich duší, ktoré – i keď sú spasené – často sú ešte stále príliš telesné (1. Korintským 3:1). Jediná zbraň a nástroj ako správne rozlišovať čo je z Ducha a čo je z mojej ešte nepremenenej telesnej túžby, je Božie slovo. Ak nebudem dobre a do hĺbky poznať Božie slovo, ľahko oklameť sám seba v tom, k čomu ma vedie Boh, či už pri vážnych životných alebo každodenných rozhodovaniach sa. Rovnako ľahko budem unášaný rôznymi vetrami učenia raz sem raz tam všetkými smermi. Žijeme v časoch, kedy je cirkev po celom svete bombardovaná „čerstvými zjaveniami“ údajne od Ducha, ale často sú to nebiblické zvädzajúce učenia. Bez hlbokkej znalosti Božieho slova a bez poslušnosti tomuto slovu ľahko v živote zlyhám a padnem. Každé písmo, vdýchnuté od Boha, je aj užitočné učiť, karhať, napravovať a vychovávať v spravodlivosti (2. Timoteovi 3:16). Dovoľte mi uviesť jeden prípad zo života. Len nedávno sa mi jeden brat zdôveril, že Pán mu zjavil, že má „uloviť“ jednu mladú dámu. Pod slovom „uloviť“ mal na mysli význam ako keď

Pán Ježiš poveril Petra zameniť rybolov za lovenie ľudí pre Pána, ale mne sa hneď vynoril trochu iný obraz. V rozhovore sa ukázalo, že tá dáma nie je spasená, keďže sa spolieha na náboženstvo, kde cesta do večného života vierou v Krista len začína ako na štartovacej čiare, a je k nej potrebné pridať skutky, zásluhy a absolvovanie sviatostí, aby človek večný život nakoniec aj obdržal. Snažil som sa tohto brata varovať, aby sa nepúšťal do vzťahu s neveriacou, snažil som sa mu z Písma ukázať, že Boh taký vzťah neschvaľuje. On však bol presvedčený, že Duch ho osobne vedie do toho vzťahu. Neskôr absolvoval podobný rozhovor v inom zbere, ktorý tiež zvykol navštevovať, kde ho pastor s jedným ďalším bratom napomínali podobne. Označil ich za zákonníkov. Dôsledky takéhoto a podobného konania bývajú bolestivé a pre cirkev neprospešné a škodlivé. Poznám viac prípadov, kde nepochopenie jednoty vedenia Božieho Ducha a Božieho slova, ktoré je nesprávne označené ako „litera“ viedlo k zničujúcim životným dôsledkom. Dalo sa tomu predísť. Poučme sa z varovaní v Písme. Nebuďme Božím ľuďom, ktorí sa nechce poddať Bohu a nechce chodiť po jeho cestách. Litera neznamená „príliš striktné riadenie sa Božím slovom“.

– Peter Vajda –
Zmena a rásť, 12/2007

PĚT NEJVĚTŠÍCH PROBLÉMŮ

S čím zápasí křesťanská manželství?

Není zcela snadné určit, jaké jsou největší problémy českých křesťanských manželství. Každý člověk je jiný a každý vztah je jiný a všechna zobecnění proto selhávají. Domnívám se totiž, že každé manželství má od Pána určitý specifický úkol. A teprve poté, co oba partneři začnou řešit tento

26 ZÁPAS O DUŠI

---

velký problém, začnou se řešit i problémy další. Vždycky se trochu obávám toho, že semináře a konference o manželství nemusí být velkou pomocí a že často naopak vedou k dalšímu oklamání účastníků. Pokud nám ale Duch svatý v oblasti našeho velkého zápasu otevřel oči a spoléháme v tomto Zápasu na Boží moc, pak jsou další informace o manželství, ať už získané prostřednictvím knih nebo seminářů, cenné a užitečné.

Pětice problému, o nichž píšu, je tedy zjednodušením a nebudou se týkat všech. Jde však o otázky, které se podle mě v dnešních manželstvích objevují nejčastěji.

Chybí vzory

Mnoho mladých lidí, kteří se chystají vstoupit do manželství si stěžuje, že nemají dobrý vzor. Další mladí lidé, kteří v manželství jsou, často nevědí, jak jednat, co říci, jak řešit problémy, jak v různých situacích reagovat. Často by rádi udělali to, co je dobré a správné. Chtějí dělat to, co jejich vztahu pomůže, ale nevědí přesně, čeho se chytit. Co je vlastně správné?

Ve skutečnosti každý svoji přípravu získal. Problém není v tom, že by neměli vzory. Patrně vyrůstali v rodině a mohli jednání rodičů nebo alespoň jednoho z nich pozorovat. To, co ale viděli a zakoušeli, odmítli. Nemohli se s tím ztotožnit. Proto hledají vzory jinde. To ale již není zcela snadné. To, co měli získat doma, se nedá snadno získat jinde.

Výsledkem je hlad po vzorech. Tužba po někom, jehož příklad bychom mohli následovat a kdo by nám ukázal – nejen popsal – jak se chovat. Tento první problém manželství není snadno řešitelný. Domnívám se ale, že pro mladé lidi, kteří takovou nejistotu prožívají, je nejlepší se modlit za starší manžele, se kterými by se mohli spřátelit a od kterých by se mohli učit. Je dobré vytvořit otevřený vztah, ve kterém by mohli klást otázky a tuto

křesťanskou dvojici poznat hlouběji.

Obvyklou námitkou mladých lidí je to, že takoví lidé nejsou. Nebo i kdyby je už někdo napadl, ti to starší zkušenější manželé nebudou mít čas a není dobré je obtěžovat. Mojí radou pro první případ je modlit se a důvěřovat Pánu Bohu, že někoho pošle. Je přitom důležité mít oči otevřené a očekávat, jak Pán na naši modlitbu odpoví. Mojí radou, která se týká druhé námitky, je nebát se a být iniciativní. Často jsou to naopak starší lidé, kdo zápasí s obavou, že nemají co nabídnout. Je pak pro ně poctou, když jsou požádáni o pomoc. Stačí pak budoval přirozený vztah, nemusí to být nic výjimečného. Nemusíme být dokonalí. Stačí, aby byli čestní a otevření.

Na straně mladé dvojice je přitom důležité si udržet postoj pokory a ochoty se učit. Pro toho, kdo opravdu chce růst, se určitě najde mnoho příležitostí. Naopak kritičnost, odsuzování a zjednodušené odmítání jsou překážkami toho, abychom se mohli učit. Vzpomínám si na jednoho mladého muže, který byl u nás doma na návštěvě, když byly naše děti malé. Právě ukončil střední školu. Po několika hodinách návštěvy nám udělal přednášku o tom, kde děláme chyby, protože se mu některé věci nelíbily. Přitom jsme se ženou cítili, že vůbec nerozumí tomu, jaké to je, mít děti. A neměli jsme vůbec pocit, že jeho návštěva k něčemu byla. Neznamená to, že jsme všechno dělali dobře. Za jeho výhradami se ale ukrývala jeho nezralost. Proto pro nás nebyly velkou pomocí. Ani jemu nebylo k ničemu to, že jsme mu věnovali čas a otevřeli mu svou rodinu.

Mohl bych naopak uvést mnoho dalších příkladů, kdy naše rodina vytvořila vztah s mladším člověkem, který pro nás byl pozhelnáním a máme naději, že i pro něho nebo pro ni byl vztah s naší rodinou přínosný. Rozdíl byl v jejich postoji.

Myná představa

Dnešní doba vnáší do otázek manželství mnoho zmatku. Ve společnosti kolem nás často už není jasné, co manželství vůbec je. Čím a kdy manželství začíná a kdy a jak může být ukončeno. Kolem nás existuje tendence definovat manželství v soběstředných kategoriích. Manželství je zde pro mě uspokojení, a pokud nejsem uspokojený, mám právo odejít a je to lepší. Vytvořila se zvláštní nová definice upřímnosti v manželském vztahu: Pokud již svého manžela nebo manželku nemiluji, je lepší jeho nebo ji opustit a nepředstírat pokrytecky, že je zde něco, co zde není. Toto pojetí upřímnosti vychází z chápání lásky jako romantického citového vzplanutí.

Navíc dnes převažuje představa, že věci půjdou samy a bez námahy. Pokud je třeba se v manželství o něco úporně snažit, už je to v rozporu s autentickým vzplanutím, kdy mají věci jít samy a bez většího úsilí. Už námaha sama je přetvářkou, není to pravá láska.

Tyto představy jsou zcela jistě daleko od toho, co o lásce a o manželství učí Bible. Přesto ale nás křesťany dnešní pohledy ovlivňují. Někdy více, než bychom očekávali. A nikdo nejsme vůči nim zcela imunní. To nemusí být špatné, ovšem za předpokladu, že v konfrontaci se světskými myšlenkami nacházíme biblické odpovědi. Pak jsme připraveni vlivům, které nejsou z Boha, vzdorovat.

Pro to je ovšem nutné, abychom tomu, co je křesťanské manželství, dobře rozuměli. Jak vypadá? Čím se liší od manželství nevěřících? Jaká je biblická definice lásky? Jaké důrazy klade ohledně blízkého vztahu v manželství Bible?

Druhým okruhem problémů dnešních manželství je tedy to, že nemáme vždy dobré a zdravé učení, které by utvářelo naše představy a ideály manželství. Nemůžeme-li se držet pevného učení, pak to, jak o manželství a

rodině uvažujeme, bude formováno sny a ideály přicházejícími z našeho okolí a budeme "zmitáni a unášeni závanem kdejakého učení – lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu" (Ef 4.14). V dnešní době existuje mnoho dezinformací o tom, co je zdravá sexualita, jak má vypadat funkční manželství a co můžeme očekávat od blízkého vztahu. Proto potřebujeme jasnou Boží pravdu.

Nezralost

Další oblastí, kde dochází k problémům v manželstvích, je nedostačující zralost, která způsobí, že nejsme připraveni pro řešení různých těžkých situací v manželství, ve vztazích a v životě vůbec. Každý vztah má svůj vývoj a musí uzrát, jako zraje ovoce na stromech.

Pokud hovořím o zralosti, nemyslím tím naprostou připravenost na všechno, co by nás mohlo potkat. Nikdy nemůžeme být připraveni zcela na vše. Vždy nás něco zaskočí. To, co mám na mysli, je spíše osvojení některých základních významných postojů, které nám pomohou projít vítěznými situacemi, které testují naše možnosti a mohou pro nás být až na pokraji únosnosti.

Těmito základními vlastnostmi nebo duchovními postoji jsou:

- ochota umírat pro Krista – umět říci: ne má vůle, ale tvá vůle se staň
- vědomí, že umírání sobě pro našeho Pána je součástí našeho života s Kristem, proto bolest není překvapením a dá se vydržet.
- hluboká důvěra Kristu v okamžicích a obdobích, kdy se vše zdánlivě hrouť (tyto okamžiky a to, co v nich prožíváme, dobře popisují autoři Žalmů),
- ochota dovolit Duchu svatému, aby neustále přezkoumával to, zda naše důležitost a osobní hodnota jsou v něm, nebo zda si je potvrzujeme skrze druhého (brutální čestnost a upřímnost před Bohem),

28 ZÁPAS O DUŠI

- ochota růst skrze zápasy, zkoušky a těžkosti – přijímat těžkosti, hledat v nich Boha a dovolit mu, aby nás proměňoval – nezralost je v neochotě dozrát, když ignorujeme nezbytnost se měnit nebo když volíme snazší cestu obviňování druhého.

Naše nezralost se může projevit různými způsoby. Nevíme, jak zvládnout nebo nedokážeme zvládnout svoji frustraci, nevíme, jak naložit se svými emocemi, ignorujeme je nebo je naopak nezdravě ventilujeme, máme snahu problémy zduchovňovat a tak druhými manipulovat, neznáme sami sebe, a proto své problémy mylně přisuzujeme druhému a nedokážeme rozlišit svůj podíl.

Může to být sobectví a neschopnost vnímat a být citlivý na potřeby druhého nebo naopak popírání potřeb vlastních a snaha žít podle svých nereálných očekávání a představ.

Může to být netrpělivost nebo další charakterové nedostatky. Zápasíme s tím každý. To, že s tím zápasíme, není tak důležité. Je ale důležité, zda bojujeme na správné frontě. Zmíněné základní postoje nám pomohou rozlišit a nalézt to pravé bitevní pole a nevykrváčet na tom špatném. Každý dozráváme tak, jak nás Pán osobně vede, a skrze to, před co nás právě staví. Obvykle je to přesně to, co se nás nejvíce dotýká. Ale vždy je to jen proto, aby On měl v našem životě první místo.

Další oblastí, ve které vznikají problémy v manželství, je naše ochota dozrávat. Dovolit, aby nám Pán ukázal, kde máme sami růst a pokračovat ke zralosti.

Chování v blízkém vztahu

Blízký vztah je specifický. Nemůžeme se v něm chovat jen „tak, jak nám to přijde“. Musíme respektovat určité zákonitosti blízkého vztahu. Takovým blízkým vztahem je manželství. A proto musíme vědět a učit se, jak se v blízkosti, kterou manželství vytváří, chovat. Nedostatky v této oblasti spadají do

dalšího okruhu problémů v manželstvích.

Mnozí z nás po blízkém vztahu touží. Když v něm ale jsme, můžeme ho snadno narušit. Někteří lidé se domnívají, že pokud je má někdo rád, mohou si dělat, co budou chtít a druhý je musí unést. Blízkost ale vyžaduje sebeovládání. Je tomu právě naopak čím je vztah bližší a těsnější, tím musíme být opatrnější, protože svým jednáním můžeme způsobit nenapravitelné škody a zranění. Je proto důležité se v blízkém vztahu ovládat.

Blízkost naproti tomu však také zahrnuje spontánnost a bezprostřednost. Ale projevy naší spontánnosti musí budovat ne ubližovat. Z tohoto důvodu je nutné, abychom se naučili číst signály na straně druhého. Tyto signály nám pomohou rozlišit, kdy je naše otevřené jednání vhodné a kdy je třeba, abychom se vysoce ovládali a dávali si na vše, co uděláme a co řekneme, pozor. Obojí je důležité, ale musíme rozpoznat, co je právě potřebné.

Úcta a respekt jsou v blízkém vztahu nezbytné. Ve vztahu k druhému jsou určité meze, které bychom neměli nikdy překročit. Úcta je to, co buduje, neúcta naopak pokořuje, ubližuje a deptá. Proto v blízkém vztahu můžeme druhého posilovat, pozvedávat, povzbuzovat a pomoci mu vidět naději. Právě tak ale můžeme ničit, srážet a způsobit, že propadá beznaději. V tomto smyslu nás Bůh staví do postavení, kdy máme nad druhým velikou moc. Tuto moc můžeme užít buď k dobrému, nebo ke zlému.

V blízkém manželském vztahu se mohou projevit další problémy spojené s blízkostí. Může to být neschopnost se druhému přiblížit, snaha unikat před emocionální blízkostí, napětí mezi jedním z partnerů, který vyžaduje větší přiblížení, a druhým, který to nechápe nebo odmítá. Nebo to může být snaha o příliš těsný vztah, kdy jsou manželé jeden na druhého až nezdravě vázáni a

kdy jeden druhému nedovolí vlastní prostor. Může to být obava jednoho z partnerů, že nedokáže blízkosti dosáhnout, nebo to může být panická reakce někoho, kdo je v okamžiku, kdy se zvýší blízkost, zaplavený zmatkem a pocitem, že se dusí a musí se ihned dostat pryč a zachránit se.

V naší české kultuře je velmi často slabinou právě tato oblast. Přestože pro většinu lidí je slušnost vysokou hodnotou, ne vždy víme, jak se chovat. Pro znovuzrozené křesťany je to oblast, kde bychom měli žít evangelium, jež se zvěstí o tom, že nás Bůh přijal do své blízkosti. A od něho, který „*nedolomí nalomenou třtinu a lnu kouřícího neuhásí*“ (Iz 42,3), se můžeme neustále učit, jak se v blízkém vztahu choval citlivě.

Problémy se sdělováním emocí

Přestože oblast sdílení emocí je jedním ze základních a známých problémů v manželství, je tento druh zápasu stále aktuální.

Obvykle se má za to, že se jedná o čistě mužský problém. Muž může být dobrým údržbářem, zodpovědně se finančně starat o rodinu a dokonce být dobrým otcem. Může být v manželství dominantní a ve všech dalších oblastech se o svou ženu starat. Může se ale vyhýbat sdílení hlubších emocí. Když si pak jeho žena stěžuje, že jí stále v manželství něco chybí, je překvapený a nechápe, o čem to mluví. Nesnaží se snad dost? Měla by si všimnout, co všechno pro ni a pro děti dělá. Situace je pro ženu ještě složitější, pokud je její muž pasivní, vyhýbá se zodpovědnosti a nechává manželku, aby se o něho starala, a aby to naopak byla ona, kdo mu dodává chybějící jistotu.

Tento problém souvisí s odlišností toho, jak muži a ženy „fungují“. Žena potřebuje hlubší sdílení. Potřebuje, aby jí muž o sobě vyprávěl, potřebuje se cítit součástí jeho života. Potřebuje vědět, že k němu patří a že ji k sobě pustil. Naopak žena, se kterou manžel o sobě nebude hovořit, se bude cítit

odstrčená, zanedbávaná a bude emocionálně a často i duchovně vyprahlá. Pro takovou ženu bude její život a její manželství břemenem. Bude mít tendenci se upnout jinam a hledat emocionální blízkost u dětí či u jiného muže nebo se upne ke strnulé snaze mít ve všem pořádek a nedokáže pružně reagovat na změny v rodině. Její péče se pak může snadno stát břemenem pro druhé. To, že se muž brání, aby se někdo dostal do jeho větší blízkosti, a bojí se emocí, má obvykle hlubší kořeny a není to vždy proto, že by muž neměl svoji ženu rád a nesnažil se. Je to ale zápas, který je pro něho velmi náročný a je pro něho snazší tuto emocionální blízkost nahradit péčí jakéhokoliv jiného druhu.

Přestože je toto napětí považováno téměř výhradně za problém muže, domnívám se, že manžel i manželka zde vedou každý svůj zápas. Zápas manželky spočívá v tom, aby zvládla svoji nespokojenost, frustraci, zklamání a hněv. Jsou to pocity, které jsou oprávněné, protože její muž nefunguje tak, jak by měl. Ničemu ale nepomůže, když bude své zklamání ventilovat, když bude na svého muže tlačit a pokoušet se ho donutit, aby se změnil.

Zápas ženy je těžký ze dvou důvodů: Musí svému zklamání a zranění dát průchod, ale vhodným způsobem. Tyto emoce nemůže řešit se svým mužem, alespoň zpočátku ne (i když by to bylo ideální). Někde je ale musí vyjádřit, protože jsou reálné a souvisí s tím, jak ji Bůh stvořil. Domnívám se, že nejlepší je tyto pocity vylít před Pánem. Velkou pomocí muže být také další žena, které může důvěřovat.

Zadruhé musí vyřešit nesnadné dilema: Na jedné straně nemůže manžela nechat, aby se sdílení emocí dále vyhýbal. Situace vztahu bez blízkých emocí (případně nahrazených jen touhou po sexu) vyhovuje jemu, a pokud by žena vše nechala být, nic by se patrně nezměnilo. Na druhé straně ale nemá prostředky na to, aby ho změnila.

30 ZÁPAS O DUŠI

Čím se bude cítit bezmocnější, tím více mu bude vyčítat a tlačit na něho, a to ho patrně ještě více zabloukáje. Domnívám se, že to nejlepší, co může udělat, je předkládat vše Pánu Bohu a hledat způsob, jak manželovi pomoci vidět jak je to pro ni důležité, ale zároveň tak, aby podpořila všechny jeho kroky dobrým směrem a ne ho ještě více zabloukala.

Těchto pět problémů manželství přestává být jen problémy za podmínky, že Pán Ježíš skrze ně začne měnit naše (a nejprve mé) srdce. V jeho rukou se každý zápas stává příležitostí k hlubšímu poznání jeho, jeho moci, milosrdenství a dobroty. Přeji všem členům novou naději, že Bůh může v jejich životech pracovat právě tam, kde si nevědí rady.

Život víry 2/2008

Ing. Pavel Raus, M. A. Gin. Psy., M. A. Theol., je vedoucím katedry pastorace na ETS v Praze. Spolu s manželkou Julií se věnuje manželskému a pastoračnímu poradenství.

MANŽEL PROPADL PORNU, CO TEĎ?

Před nějakou dobou za mnou přišla jedna mladá žena s prosbou o rozhovor. Při setkání mi řekla, že ji moc trápí, že její manžel tráví hodně času u počítače a odůvodňuje to tím, že má hodně práce. Také zůstává hodně dlouho v práci, a když přijde domů, také pracuje.

V první chvíli jsem na tom neviděla nic špatného. Mladí muži dnes hodně pracují, když chtějí uživit rodinu a umožnit manželce být doma s dětmi. Tak jsme spíše hledaly způsob, jak danou situaci zvládnout. Také jsme přemýšlely o tom, jakým způsobem manželovi naznačit, že jeho přílišná zaměstnanost je pro jejich manželství, pro vztah s dětmi a také pro něho samotného škodlivá. Na závěr jsme se domluvily, že se sejdeme znovu a probe-

reme změny, které už nastaly a které by ještě mohly nastat.

Při příštím setkání mi tato žena se slzami v očích líčila, že zjistila, že její manžel je závislý na internetové pornografii. Přišla na to tak, že neměl zájem o sex s ní (předtím býval iniciátorem spíše on, teď musela pokaždé začít ona); byl podrážděný a odtažitý, když se k němu chtěla vnitřně přiblížit, všechny způsoby selhávaly byl odmítavý, pasivní: neměl chuť s ní hovořit ani o svých zápasech, ani o úspěších, jako to dělával dříve; v jeho počítači náhodou našla internetové adresy, které navštěvoval a které byly pornografické; manželka jeho kolegů jí sdělila, že je ráda, že teď můžou být „chlapii“ víc doma, když dokončili projekt...

Jak se má tato mladá žena zachovat? Jak má danou situaci vyřešit? Co může žena dělat v případě, že její manžel začne povzbuzení a ujištění o tom, že je schopný jako muž, hledat prostřednictvím dokonalých, ale nereálných postav žen na internetu?

Pocity

Domnívám se, že první věc, která je velice důležitá, je uvědomit si, čím žena prochází.

Jsou to pocity zklamání („Jak mi to mohl udělat?“), ztráta důvěry vůči manželovi („Já jsem mu tolik věřila!“), odmítnutí („No jo, už jsem mu dala děti, pomohla mu postavit se trochu na nohy, teď už o mě nestojí“), hněv („Já jsem to tušila, mužům se nedá věřit! Ti chtějí jenom jedno!“) a touha po odplatě („Já mu dám internetové panenky! Ten za mnou ještě přijde s prosíkem, abych se k němu vrátila!“).

Dále může jít o šok, úžas („To není možné, on je tak skvělý chlap, tomu fakt nemůžu uvěřit!“); bezmoc („S tím se už nic nedá dělat. Už mě nemá rad!“); vinu („Udělala jsem chybu, že jsem ho odmítala, když jsem byla utahaná a on chtěl sex. Asi to je moje vina. Co s tím?“) a strach („Co bude dál? Jak to zvládnou? Čeho se od něho ještě dočkám?“).

Je zasaženo její vědomí osobní hodnoty jako ženy, její vztah k sobě, vztah ke svému tělu („No jo, po těch čtyřech dětech už nevypadám jako po svatbě. A nakonec, co já, jenom běhám kolem dětí, vařím, peru, nakupuju, sama se nerozvíjím, na nové oblečení také nemám peníze a ani nemám čas si je shánět. Ani se mu nedivím, ty ženy na internetu jsou krásné, mají skvělou postavu, nejsou utahané jako já“).

Reakce

Taková žena může buď ignorovat vážnost situace, popřít realitu a přesvědčit sama sebe, že to není tak vážné, nebo nebo naopak toužit po odplatě, pomstě. Další reakcí může být snaha manžela kontrolovat, vyptávat se, sledovat jeho počítač, mobil, popř. manžela napadat, vyčítat mu, útočit na něj. Může také skrývat nepřátelství vůči manželovi a vůči mužům obecně a navenek převzít role muže v rodině, čímž ale manžela ještě více paralyzuje.

Podle Písma víme, že žena byla stvořena, aby doplňovala muže, aby patřila k muži a aby budovala vztahy a domov. To, co muž udělal, když se rozhodl pohledem a emocemi oddat se jiné ženě nebo ženám, způsobí, že vlastní manželka bude prožívat odmítnutí. Jde o určitý druh nevěry. Naruší se Bohem daný řád mezi mužem a ženou a to se projeví tak, že žena neví, jestli ještě patří k manželovi, když mezi nimi stojí cizí žena z internetu. Také je narušena jejich vzájemná důvěra – manželka se nemůže ke svému muži připojit na jeho cestě a povzbuzovat ho v tom, co dělá a čím žije. Vztah mezi nimi je rozbitý a ona neví, jak ho vrátit do stavu, ve kterém byl předtím. Manžel jí místo toho, aby ji chránil tak, jak podle Písma má, využil jen k tomu, aby ji ve svém vlastním vnitřním zápase s nedostatečností a chybějící jistotou o sobě jako o muži postavil do první linie.

Co však je ještě horší, takto podvedená žena se mnohdy dostane do krize

i ve vztahu s Bohem, začne Pánu Bohu vyčítat, pochybovat o jeho lásce a dobrotě a může ho v důsledku toho i opustit. Tato skutečnost ovlivní ženu natolik, že nemůže plnit svoji roli na místech, kde ji má plnit jako matka a manželka.

Ozvěna vlastního otce

Ještě jednu věc bych ráda zmínila: Taková žena je najednou konfrontována s tím, jaký je její vztah s manželem. Zda v tomto vztahu nevystupovala jako dítě a manžel nebyl nucen jí plnit roli rodiče nebo jestli tomu nebylo obráceně, tedy že ona manželovi dávala to, co měl dostat jako dítě. Nebo zda byla příliš dominantní a kontrolující, nebo zda byla naopak schopna svému muži důvěřovat, že svou roli otce a manžela zvládne, a podporovala ho v tom. Tato konfrontace jejího vztahu k manželovi může vést k odhalení jejího zápasu nebo těžkých zkušeností ze vztahů v minulosti, jakými jsou nevěra jejího otce vůči matce, alkoholismus otce, dominantní matka nebo nepřijetí svého vlastního já, svého těla a svých darů jako důsledek nefunkčnosti rodiny.

Tyto negativní zkušenosti totiž většínou způsobí, že se naruší její důvěra vůči mužům. Dcera, která poznává, kým muži jsou, skrze svého otce, může vůči nim získat trvalou nedůvěru. I když jako milující křesťanská manželka věří, že svému manželovi, který je jiný než její otec, může důvěřovat, nová situace, jakou je „nevěra po internetu“, nastartuje její vnitřní pochybnosti z dětství.

Tyto negativní zkušenosti nepřispějí ani k tomu, aby žena, která už v zásadě pochybuje sama o sobě, o své kráse a schopnostech a o tom, že je hodná obdivu, změnila názor a začala vidět svoji hodnotu a cenu. Otec, který jí měl jistotu její krásy a vnitřního bohatství předat, možná nesplnil svou roli, a co víc, utíkal od ní k práci, alkoholu nebo jiným ženám nebo se schovával za matku. Když se tato žena provdá, bude od svého manžela očekávat, že naplní to, co měl naplnit její otec

32 ZÁPAS O DUŠI

a dá jí dostatečnou jistotu její hodnoty a krásy.

Cesta ke změně

Dřív než žena začne přemýšlet o tom, jak danou situaci s manželovou pornografií řešit, je důležité, aby čestně před Pánem Bohem, před sebou a před někým blízkým, se kterým svůj zápas nese, vyznala a řešila svůj podíl na manželově problému. Jestli je v tom něco, co se týká její minulosti a čím mohla přispět k tomu, že její manžel upadl do daného stavu. Možná byl její podíl menší, například nedostatek ocenění a povzbuzení. Možná od něj očekávala příliš nebo mu podvědomě nedůvěřovala, jak jsem se zmínila výše.

Tento „úklid“ na vlastním hřišti svého srdce je velmi důležitý. Nepíšu to proto, že bych chtěla na ženy útočit, svalovat na ně vinu za daný stav. Píšu to proto, že když si ony „uklidí“ ve svojí části, budou mít mnohem větší nadhled, svobodu a důvěru v Boha, jasnou mysl a snadněji budou moci začít daný problém konstruktivně řešit. Začnou svého manžela, jeho zápasy a potřeby vidět mnohem reálněji. Také začnou vidět mnohem reálněji samy sebe a začnou vůči Pánu Bohu v oblastech, před kterými utíkaly, nebo které skrývaly „pod koberec“, budovat důvěru. Právě na oblastech, které skrýváme, se nás Pán Bůh ptá, protože v nich a skrze ně může vyniknout buď něco zlého, pokud je neřešíme, nebo naopak něco cenného, pokud je Kristu odevzdáme. Právě v těchto oblastech můžeme být nejvíce závislé na Kristu, druzí skrze ně mohou vidět náš růst a my samotné můžeme skrze ně zakoušet Boží moc a lásku (2Ko 4.7 10).

Po tomto úklidu před vlastním prahem dojde k tomu, že nebudeme pouze reagovat na manžela a podmiňovat změnu u sebe změnou na jeho straně. Nyní můžeme problém začít konstruktivně řešit. Toto řešení může vypadat takto:

1. Utvrdit svoji hodnotu v Kristu („Kristus mě miluje a nikdy by neudělal

to, co mi udělal můj manžel. Kristus mě nikdy nezklame. Miluje mě. Říká mi to ve verši“) – můžeme si doplnit verš, který k nám osobně promlouvá.

2. Modlit se za manžela a mít o něho zájem.
3. Budovat vztah s manželem na tom, co je v jejich vztahu dobré, co zůstalo neporušené, zdravé.
4. Stejně budovat a podporovat výtah manžela s dětmi.
5. Každé zklamání řešit nejdříve s Pánem Bohem, pokud je třeba, tak i s někým, kdo to se ženou nese, pak to teprve po předchozí přípravě řešit s manželem.
6. Svým osobním životem s Kristem přinést do vztahu s manželem změnu. Je velká naděje, že změny postojů a duchovní růst manželky začnou působit také na manžela.
7. Čekat a pomalu obnovovat důvěru manželského vztahu v síle Boží lásky.
8. Plnit ve vztahu s dětmi tam, kde je to nezbytné, po dobu procesu manželova uzdravování, alespoň částečně roli otce.
9. Mít někoho blízkého, kdo se za mě modlí a nese můj zápas se mnou.

Přeji všem ženám, aby problému závislosti manžela na pornografii nikdy nemusely čelit. A těm, které s tím zápasí, přeji, aby jim všemocný Bůh dal touhu bojovat za svého manžela, aby jim dal sílu vidět svůj podíl na daném stavu, vidět realitu manžela a jeho zápasy a aby oba měli moudrost jednat tak, aby společně obnovili důvěru a krásu jejich vzájemného vztahu.

Život víry 2/2008

Přetištěno s laskavým svolením autorky, která se spolu se svým manželem Pavlem věnuje manželskému a pastoračnímu poradenství.

**Já vám však říkám, že každý, kdo by se chtivě podíval na ženu, už s ní zcizoložil ve svém srdci.
Matouš 5:28**

PORNOGRAFIE FALEŠNÁ INTIMITA A SMRT DUŠE

Svoboda nebo otroctví?

Svoboda bývá nejčastěji ztotožňována se svévolností a stále častěji také s bezzákonností, tedy s něčím, co naopak [pravou] svobodou i člověka zabijí. Je to paradoxní stav, ze kterého není snadné nalézt cestu ven, obzvlášť je-li spojen s příjemnými pocity ... tehdy se člověku obvykle nechce nic měnit ani hledat. Pravá svoboda není pouze svobodou od něčeho (někoho), ale především svobodou k něčemu (někomu). Svoboda není pasivní, nýbrž aktivní, živý stav srdce člověka a je ovocem intimního vztahu s Bohem (Jan 8:32), kdy plně a radostně žijeme pro někoho, koho milujeme víc než sebe (Jan 15:13, Matouš 10:38-39). Hodnota a důstojnost lidského života se nalézá právě ve vztahu k Bohu, kterého světu zjevil Ježíš Kristus (Jan 1:18, 1. Janova 5:12). Pravá svoboda je opakem svévole, neomezenosti a diktatury! (Přísloví 1:10-16) Kde jsou jen vlastní zájmy a snahy, tam diktuje „já“ a sobectví, tam je také strach ze ztráty, z neúspěchu a ze selhání, tam je hledání vlastní slávy a vlastní cesty. (Jan 7:18) To vylučuje dosažení svobody, jak na této cestě, tak i v cíli, ke kterému vede. Být svobodný znamená radostně proudit v milosti a v pravdě. Apoštol Jan píše ve svých listech, že pravda je Bůh a že se stala tělem a žila mezi námi. (Jan 1:14,17) Apoštol Jan nazývá pravdu Slovem, Slovem Božím a ztotožňuje ho s osobou Ježíše Krista. Svobodný člověk doslova ukřižoval sebe samého se všemi svými vášněmi a sklony, tj. necudností, nečistotou, bezuzdností, modlářstvím, čarodějstvím, rozbroji, hádkami, žárlivostí, vášní, podlostí, rozpory, rozkoly, závistí, opilstvím, nestřídmostí a všemi podobnými věcmi. (Galatským 5:24) Takový člověk navazuje vztahy s lidmi nikoliv pro vlastní prospěch, jak se to v životě většinou děje,

ale proto, aby je mohl požehnat láskou [Ježíše Krista], doslova, aby jim mohl dát sám sebe, a to nejlepší, co má. (Jan 15:12-21) Taková – a jen taková – svoboda může člověku přinést hluboký pokoj a neutuchající radost ze života, dokonalé naplnění [ve vzájemnosti], o kterém většina lidí jen sní. (Jan 8:32, 14:27) Opravdový život se vždy odehrává ve vztazích – upřímných, vyvážených a láskyplných.

Lidé obvykle velmi těžce nesou, když nemají možnost prosadit, co je zrovna napadne a co se jim líbí, nebo když jim někdo říká, co by neměli dělat. (Židům 12:11) Mluví pak o totalitě, omezování, manipulaci nebo dokonce o úplné ztrátě svobody, a bývají přitom velmi pobouřeni. Výsledkem tohoto „volání lidu“ po neomezené svobodě jsou pak slova jako „tolerance“, „svoboda“, „nezávislost“, slova, na která většína lidí velmi dobře slyší, ale už si je nedokáže nebo nechce porovnat a propojit se slovy jako „věrnost“, „láska“, „čistota“. (Jakub 4:4) Hlavně ta tolerance! A tak jsou nám postupně předkládány názory typu: „Tolerujeme (tj. přijímejme) pornografii, tolerujeme (tj. přijímejme) homosexualitu, když se to někomu líbí, ať to dělá, má na to přece právo, máme svobodu a demokracii. Hlavně ať nikoho [přímo] neomezuje, neokrádá a nezabíjí.“ (Efezským 5:5, 1. Korintským 5:9,6:9) Skutečnost je ovšem taková, že díky této diktatuře tolerance – nebo spíše hostejnosti – pornografie cihá dnes na každém rohu, v každém novinovém stánku, na každé benzínové pumpě, v každém obchodu s knihami a v každé půjčovně filmů. Čihá i na naše děti. Čihá na slabou chvíli a na všechny nestálé, nepozorné, roztržité a důvěřivé. Jak k tomu přijde mladý muž, který upřímně touží žít čistý a spořádaný život? Jak k tomu přijde otec rodiny, který chce být věrným manželem jedné ženy, (1. Timoteovi 3:2, 1. Korintským 7, Efezským 5:25, Koloským 3:19), když je na cestě do zaměstnání každodenně a nedobro-

34 ZÁPAS O DUŠI

volně vystaven desítkám eroticky laděných fotografií, titulků v novinách, časopisech a reklamách? Na veřejných místech vidíme stále „odvážnější“ reklamy – např. na kosmetiku, spodní prádlo, bižuterii a další. V TV a na stránkách bulváru jsou denně k vidění erotické podněty; vše bez studu a jakýchkoliv zábrán před zraky všech věkových kategorií. Erotické plakáty v nadživotní velikosti „zdobí“ vitríny sexshopů, které „vyrostly jako houby po dešti“ v každém větším městě České republiky. Před chapadly bulváru a pornoprůmyslu není kam uniknout. Jen v naší zemi se počet různých pornografických časopisů za posledních 15 let více než zdvojnásobil. Rozsáhlé demografické studie ukazují, že největšími konzumenty tvrdé pornografie jsou děti a mládež ve věku od 12 do 17 let:

<http://www.nationalcoalition.org/resourceservices/stat.html>

<http://www.family.org/socialissues/A000001155.cfm>

tedy všichni ti, kteří jsou právě v období dozrávání osobnosti. Jejich přirozená zvědavost je zneužita, důvěřivost znásilněna a vnitřní krása bezostyšně uloupena. Pornografie okrádá děti o jejich dětství, mládež o mentální a emocionální stabilitu a plnohodnotný start do života, manželské páry o intimitu a rodiny o zájemné vzájemné lásky, porozumění, jednoty a především o skutečnou svobodu.

To, co děti v tomto věku pochytí, k tomu se zpravidla budou v životě vracet. To se stane základem (!) jejich budoucího intimního, manželského a rodinného života. To producenti pornografie samozřejmě vědí, a tak se snaží mladé lidi oslovit všemi možnými i nemožnými způsoby co nejdříve. Jejich pozornost bombardují lákavé reklamy, internetové seznamky, kde je často řada odkazů na erotické kluby, priváty, volný sex, gaye, lesbičky a pornostránky nabízející zdarma i nejtvrďší porno. Většina producentů a řada konzumentů pornografie je napojena na organizo-

vaný zločin, obchodování s lidmi, drogami a praní špinavých peněz. Pornografie doslova zotročuje a zabíjí duše lidí – morálně, mentálně i emocionálně. V důsledku toho jsou poškozovány mezilidské vztahy – ty současné i ty budoucí. Rozsáhlé studie:

www.porn-free.org

i oficiální statistiky:

http://www.bebroken.com/bbm/forum/articles/_stats.shtml

ukazují, že pornografie má ve všech svých podobách škodlivý a destruktivní vliv, jak na jednotlivce, tak na celou společnost. Pornografie učí lidi vnímat svět okolo sebe výhradně sexuálně, tělesně, sobecky, což jim brání navázat hodnotné a trvalé vztahy a vytváří a prohlubuje frustraci. Pornografie učí lidi myslet tělesně, bez jakékoliv zodpovědnosti za své jednání a touhy. Řada lidí závislých na pornografii dosvědčila v anonymních testech, že konzumace pornografie u nich vyvolává silnější závislost než například heroin. Silnější především v tom smyslu, že se jedná o závislost na drogu vyrobenou vlastním tělem v okamžiku sexuálního vzrušení, a toho se člověk nezbaví jen tak. Přestat brát „erotické“ myšlenky je mnohem těžší, než přestat brát „chemické“ drogy. Závislost na pornografii je závislost na určitém druhu myšlení a citění, proto je tak nebezpečná! Žije se svou obětí 24 hodin denně, sedm dní v týdnu ve všech myšlenkách, pocitech, postojích a touhách – na rozdíl od umělé vyrobených drog, které si někteří lidé opakovaně píchají do žíly nebo spolknou pilulku. Pornografie je jako extrémně silná droga, která krok za krokem prostoupí všechny oblasti života své oběti. Používá sílu a schopnosti své oběti k tomu, aby ji zničila! A stejně jako rakovina v těle se umí dobře maskovat, tak i závislost na pornografii se v duši člověka skrývá, a to za příjemné pocity vzrušení a virtuální sexuální svobodou, za krátkodobé a povrchní uspokojení tělesné touhy, kterou ostatně sama vyvolala.

Zde je svědectví mladého muže, který vzpomíná: „Když mi bylo 14 let a já jsem si poprvé koupil pornografický časopis, zažil jsem něco jako když člověk poprvé nasedne na horskou dráhu. Byl jsem plný očekávání a zároveň plný strachu, protože jsem přesně nevěděl, co mě čeká. Prožíval jsem intenzivní vědomí toho, že to, co dělám, je špatné, prostě, že se to nemělo nikdy stát! Už jsem to ale nemohl zastavit, přesněji řečeno, nechtěl jsem to zastavit; bylo to příliš intenzivní, nové a příliš lákavé. Postupně jsem začal vyhledávat stále tvrdší pornografické materiály, vždy něco exotického, šokujícího, nezvyklého. Zpočátku ve mně tvrdá pornografie vyvolávala pocity na zvracení. Po pár měsících se ve mně ale něco zlomilo. Pamatuji si, že jsem začal prožívat – poprvé ve svém životě – úzkostné a depresivní stavy a k tomu se postupně přidaly i velmi nepříjemné neurosvalové problémy. Nikdy dříve jsem nepoznal tak intenzivní duševní a tělesnou slabost. Stal jsem se na pornografii závislý. Ze zdravého a veselého venkovského chlapce se během několika let stal neurvalý, nespokojený a nešťastný mladík, opuštěný uprostřed virtuálního světa erotických fantazií a neexistujících vztahů. Nebyl jsem schopen navázat jakýkoliv trvalý a hodnotný vztah. Přátelský vztah s dívkou byl pro mě nedosažitelný. Začal jsem se bát lidí i sám sebe. Byl jsem uvězněn v kolotoči vzrušení a prázdnoty, naděje a zklamání. Byl jsem plný chaosu a duševně zraněný. Byl jsem naivní a duchovně slepý! Nakonec mi zbyla jen neukojitelná touha, zklamání a prázdnota. Ztratil jsem postupně zájem o všechno. Lituji každé sekundy, kterou jsem pornografii věnoval. Trvalo to dalších 15 let, než jsem v Kristu našel odvahu a sílu zlomit toto otroctví, které ze mě jen vysávalo život.“

Změna postojů vůči sexualitě

Pornografie už dnes není označována jako sexuální úchylika, zvrácenost, nečistota a hřích, který zabíjí lidi a

mezilidské vztahy, ale [oficiálně] jako erotická kultura, lechtivá zábava a inspirace, odreagování. Ze 100% negativní se tak postupně v hlavách lidí stala 100% pozitivní záležitost, a to čistě jen posunem významu slov, kterým [naivní] lidé věří. (Deuteronomium 13:1) Podobně ani homosexualita se dnes už neoznačuje jako zvrácenost – duchovní, biologická, vztahová i sociální, (Leviticus 18:22, 20:13) ale jen jiná sexuální orientace, kterou je potřeba pochopit a zrovnoprávnit. Většinu lidí už dnes neudivuje (nezaráží) ani to, že homosexuální [a pornografické] vztahy nejsou schopné zplodit ani vybudovat nový lidský život. Zplodit a vybudovat nový lidský život mohou jen muž a žena, které Bůh spojil v manželství! (Marek 19:5, Efezským 4:4, 5:31) Pouze muž a žena spolu mohou mít potomka, nikdy ne dva muži nebo dvě ženy, ani masturbující muži nebo masturbující ženy, ani pedofilové ani zoofilové, ani žádní jiní divosexuálové!

♦ *Od počátku stvoření 'Bůh učinil člověka jako muže a ženu; proto opustí muž svého otce i matku a připojí se ke své manželce, a budou ti dva jedno tělo'; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!* (Marek 10:6-9)

Zde je znovu vidět, že (jak) svoboda, která relativizuje pravdu Božího Slova, což je hřích, přináší lidem vždy jen ztrátu, rozklad a nakonec smrt! Ne Bohu, ale lidem! Bůh nepotřebuje nás, aby byl Bohem. My však potřebujeme Boha, abychom byli lidmi, které On stvořil na počátku ke svému vlastnímu Obrazu. Ptám se tedy: „je sexuální nevázanost opravdová svoboda?“ Určitě ne! Je to jen obyčejné sobectví na úkor těch, kteří své tělo nabízejí a zneužívají (Galatským 5:13). Na úkor nás všech, nás všech, kteří považujeme za naprosto normální a jediné správné, když má muž za manželku pouze jednu ženu, ostatně duchovně, biologicky, vztahově ani sociálně nic

36 ZÁPAS O DUŠI

jiného nelze nazvat manželstvím, když jsou si věrní [dokud je smrt nerozdělí] a vychovávají společně své děti k lásce, čistotě a zbožnosti. Považujeme to za naprosto normální a jediné správné, že sex patří pouze a výhradně do manželství jednoho muže a jedné ženy, ostatně duchovně, biologicky, vztahově ani sociálně nedává jiný, než manželský sex smysl, a že lásce a věrnosti se člověk musí učit, a to jak v manželství, tak i mimo něj. (Efezským 5:25, Koloským 3:19, Lukáš 6:27, 6:35, Matouš 5:44) To je opravdová svoboda, která stojí na víře v Boha a důvěře jednoho k druhému!

Dvoji měřítko

Na každém rohu na nás z billboardů a časopisů hledí svůdně nalíčené a téměř nahé „osmnáctky“, ale běda muži, který se chtivě zadívá. Běda tomu, kdo se neovládne a některou z těchto zyzvavých slečen zneužije. (Matouš 18:7) „Tvrdě potrestat!“, volá veřejnost, která vychovává ženy a dívky od útlého mládí k tomu, aby byly přitažlivé a zkušené. Desítky módních časopisů dávají ženám a dívkám marnivost za příklad hodný následování. Navíc, společnost tyto všehochopné modelky a modely obdivuje a oslavuje. Pěstujeme a propagujeme svádění, ale odsuzujeme a zatracujeme všechny, kteří se nechali svést! Zastánci „dobrých mravů“ volají z plných plic „Pryč s prostitutkami! Pryč s nevěstinci! Pryč s násilím vůči ženám!“, přitom vychovávají dívky a ženy k tomu, aby se už od svých 12 let malovaly jako nevěstky, oblékaly vyzývavě, nosily minisukně a hluboké výstřihy a tvářily se svůdně ... a hlavně, aby vypadaly sexy a myslely sexy! (Římanům 8:5-7) O tom, že žena není jen sexuální objekt mužské touhy, ale že je plnohodnotná lidská bytost, že je pomocnicí muži, že je pro muže pomocí jemu rovnou a spolu s ním dědičkou daru života, že je jeho slávou a pozehnáním a objektem jeho lásky a ochrany, že byla žena stvořena pro

muže, nikoliv muž pro ženu ... o tom v dívčích časopisech a v novinách nenajdeme ani slovo! Říkáme: „dnes je jiná doba!“ A já odpovídám: „Ano, dnes sklízíme to, co jsme sami teprve nedávno zaselí“. Kdo holduje sexuální svobodě, jde

♦ ... jako vůl na porážku, jako pošetilec v pouťech k potrestání ...
(Příslaví 7:22)

A tak každý, kdo svévolně vykročí proti druhému člověku ve jménu vlastní svobody, tím o svobodu přichází. V oblasti sexuální to platí dvojnásob! Svůdné pohledy rafinovaně často nebo zcela obnažených žen z reklam a billboardů se denně vypalují „do myslí muže“ a jítí jeho představitost. Trpí chtiví i ti, kteří nepovažují sexualitu za bezbřehou svobodu! Jako v začarovaném kruhu zažíváme prudký nárůst kriminality, zvláště sexuální motivovaného násilí, pedofilie, prostituce, pornografie, drogové závislosti, všeobecné lhostejnosti a dalších negativních jevů v současné společnosti. Na jedné straně utrácíme miliardy na udržení veřejné bezpečnosti a pořádku, na potírání kriminality a na straně druhé [touto relativitou] oficiálně vychováváme davy sexistických, penězochtivých a nezodpovědných lidí, kterým není nic svaté! „Hlavně že máme svobodu ...“

Mnozí zastánci konzervativních hodnot, křesťanští aktivisté, někteří politici, právníci a ekonomové jsou přesvědčeni, že se jim podaří pomocí vnějších zákonů, regulací, vyhlášek a obecních nařízení ukázat takto morálně rozvrácenou společnost, ve které si každý dělá, co ho zrovna napadne a co je mu příjemné. Uvědomují si, že nemůžeme zůstat neutrální, nemůžeme se neomezeně vznášet v morálně neutrálním vakuu, které navíc neexistuje! My lidé nejsme neomezenými pány své existence! (Genesis 1:27) Nepatříme sami sobě, a to ani ve smyslu pasivním (být ovlivňován) ani ve smyslu aktivním (ovlivňovat). Každá naše volba je ve své podstatě „ano“ nebo „ne“ (Matouš

5:37), má jednoznačnou morální kvalitu a je přímým důsledkem toho, komu nebo čemu nasloucháme [nejvíce], a tedy komu nebo čemu věříme! Budťo jsme s Kristem nebo proti Kristu, žádná třetí možnost neexistuje. Budťo plně respektujeme Jeho Slovo a žijeme, jak se Bohu líbí, ne ze své síly, nýbrž vírou (Abakuk 2:4, Galatským 3:11), nebo si děláme, co chceme a sklízíme to, co zasíváme (Genesis 8:22). Způsob myšlení, mluvení a jednání bez zábran je cestou, na níž člověk svobodu ztrácí, nedokáže si ji udržet a možná ji díky tomu ještě ani nepoznal. Svoboda je [Bohem vymezený] životní prostor, který máme a je na nás, čím a jak ho vyplňujeme. Většina lidí nechápe, že svobodná vůle jim byla [Bohem] pouze zapůjčena a že budou [Bohem] voláni k zodpovědnosti za to, jak žijí, protože nejsou neomezenými pány své existence, nýbrž [pouhými] správci rozmanité Boží milosti. (1. Korintským 4:1-2, Lukáš 16, Římanům 6:23, 1. Timoteovi 2:13)

Svoboda je o vyváženosti, stabilitě, moudrosti a věrnosti, nikoliv o neomezenosti, bezuzdnosti a bezzákonnosti! Ztráta skutečné svobody totiž nepřichází zvnějšku, ale zevnitř. Každé otroctví začíná v myšlenkách a postojích, a o tom je hřích v biblickém slova smyslu. V tomto smyslu zaujímá sexuální neukázněnost a pornografie přední místo mezi vlivy, které vedou ke smrti duše – k rozkladu osobnosti a posléze k jejímu zničení, přesněji sebezničení.

Pornografie, intimita, manželství a rodina

Krutá lež, které většina lidí uvěřila, souvisí s láskou k bližnímu. Kolikrát jsme slyšeli od svých přátel a často i ve své vlastní rodině, že když se mají „dva“ rádi, je „všechno“ dovoleno. Správnost je věcí priorit a postojů. Víme-li, co je správné, můžeme bez obav prožívat i „to“ příjemné, naopak, pokud známe jen příjemné a nestaráme se o to, co je správné a proč, vysta-

vujeme se obrovskému nebezpečí promarněného života.

Dnes si málokdo uvědomuje, že sex mimo manželství, a tedy i před manželstvím, vztahy mezi lidmi i samotné lidi velmi hluboce zraňuje, rozděluje a zabíjí, tedy přesný opak toho, co dnešní svět slibuje a nabízí. Je zbytečné zjistit tuto neměnnou pravdu až na potratové klinice, v nemocnici, u soudu nebo na psychiatrii! Vztahy, mají-li být trvalé a hodnotné, vyžadují [spolu]práci, sebeobětování, poctivost, čestnost, iniciativu, lásku a věrnost ... tedy všechno to, co pornografie odmítá a čemu se vysmívá! Reálné vztahy sice mohou přinést i zklamání, ale nikdy ne takové, jaké přináší do životů lidí virtuální svět pornografie. Proč? Protože pornografie vnitřně brání člověku otevřít se druhému člověku (tím spíše Bohu), vytváří v jeho duši mentální a emocionální bloky, neviditelné, přesto mocné hradby, které není snadné odstranit často ani po mnoha letech. Pornografie lidem brání navazovat čisté a hodnotné vztahy s druhými lidmi. Lze to říci i tak, že bez pornografie můžeme v reálných vztazích zažít čas od času zklamání a nenaplnění, ale ve virtuálním světě pornografie ho budeme zažívat neustále. Asi nejhorší věc, kterou může muž ženě nebo žena muži udělat, je krádež panenství následovaná ukončením vztahu. Druhá nejhorší věc, v jistém smyslu horší než ta první, je, když při tom dojde k otěhotnění. Pornografie nabádá muže k tomu, aby měl sex s co nejvíce ženami, ženy aby poznaly co nejvíce mužů ... nezodpovědně, bez vztahu, bez lásky, bez závazků. Jen si užít a jít ... podobně jako v té reklamě na vlasový šampón ... „umýt se a jít.“ Zarážející na tom je, že právě ženy, kterých se sexuální zneužívání týká nejvíce, jsou za peníze ochotné udělat v podstatě cokoliv, i ty, do kterých byste to nikdy neřekli. Opět je to o výchově a budování charakteru člověka. Vychovat ženu, kterou zajímá jen to, co si mají na sebe obléknout, jak se

38 ZÁPAS O DUŠI

učesat a namalovat, není těžké. Ale vychovat citlivou, čistou, milující a věrnou ženu, která umí říci hlasitě „NE!“ na jakoukoliv nemorální nabídku, i kdyby jí to mělo přinést zlatý zámek a tučné bankovní konto ... to vyžaduje péči! Mimofádnou péči! Když je oheň v bezpečí rodinného krbu, dává celé rodině teplo i světlo, je vzácný, hřejivý a užitečný. Pokud se ale dostane z krbu ven, začíná nepříjemně pálit, dusit a ničí všechno, co mu stojí v cestě. Tak může shořet i celý dům a často i mnohem více. Pornografie je 100% škodlivá právě proto, že prezentuje a propaguje lidskou sexualitu mimo „manželský krb“ – mimo intimní, trvalý a láskyplný vztah dvou lidí – manželství muže a ženy, kde jediné má svůj smysl a místo. Manželství je vztah, který funguje na principech [krevní] smlouvy – vzájemného a úplného vydání se, (Římanům 7:2, Židům 13:4) a nikoliv na příznivých nebo nepříznivých okolnostech, pocitech a přáních. Manželství není na zkoušku, podobně jako těhotenství nebo výchova dětí, proto je tak důležité mít moudrost a trpělivost při výběru vhodného životního partnera. Manželství není lidský výmysl, ale Bohem ustanovený vztah mezi mužem a ženou, vztah, který je základem rodiny, výchovy dětí, a v důsledku toho i celé lidské společnosti. Protože autorem manželství je sám Bůh, má také právo na něj dohlížet a soudit každého, kdo manželství nerespektuje. Historie nás učí, že vždy, když lidé přestali respektovat instituci manželství a rodinu, vedlo to v krátké době k rozkladu společnosti, a následně k jejímu úplnému zničení. Opět vidíme, že Boží vůle není nikdy namířena proti člověku, nýbrž pro člověka.

Psychologické studie z poslední doby

Pornografie může na první pohled vypadat jako [nevinná] hra [pro dospělé], jako nezávazné odreagování, ale ve skutečnosti každou ze svých obětí drží nemilosrdně pevně a větši-

nou na hodně dlouho. Pornografie je jako spirála otočená vzhůru nohama ... čím hlouběji jste, tím rychleji se propadáte ještě do větší hloubky! Každé sexuální vzrušení je doprovázeno vyloučením hormonu adrenalinu, který vede k tomu, že sledované pornografické obrázky se chemicky „vypalují“ do naší trvalé paměti. Nejsilnější je tento efekt ve spojení s masturbací. Je to jako spirála závislosti, která potřebuje stále víc ... posouvá morální hranice stále dál a dál. Minulý měsíc přinesly obrázky nahých žen dostatečné vzrušení, dnes už je k dosažení stejné úrovně vzrušení potřeba tvrdé porno. Lidé – zejména mládež (12-17 let) a střední generace (35-49 let) – kteří denně stráví několik hodin prohlížením pornografických internetových stránek – doma i v zaměstnání – nejsou dnes už žádnou výjimkou.

Stránky <http://www.porn-free.org> prokázaly, že pornografické obrázky a filmy jsou do naší mysli ve stavu erotického vzrušení doslova vy-palovány a vrací se v nejméně očekávaných situacích.

Někteří bývalí narkomani říkají, že vzdát se umělé drogy je mnohem snazší. „Je to 'jenom' tělesná závislost. Když přestanete brát drogy, můžete se z toho dostat vcelku rychle. S pornografií je to ale něco úplně jiného. Drogu si totiž vyrábíte vy sami svým myšlením a citěním.“ Problém je v tom, že přestat brát myšlenky není tak snadné jako přestat si píchat drogu nebo polykat tablety. Ukáznit myšlenky a emoce je mnohem těžší, než dostat se ze závislosti na tvrdých drogách. Pornografie ukazuje jen jednu stranu mince, pochopitelně tu lepší, slibuje vzrušení, dokonalé naplnění, svobodu a nezávislost, ale realita je zcela opačná. Pornografie není ve skutečnosti schopna naplnit nic z toho, co sama prezentuje a na co se snaží nalákat co nejvíce lidí. Všechno, co prezentuje sexuální nevázanost, je přesným opakem intimity, pro kterou jsme byli všichni Bohem stvořeni a

kteou denně všichni hledáme. Je to Bůh, kdo do nás vložil touhu po intimitě, po živém vztahu, po radostné úplnosti a vzájemnosti. Bůh do nás vložil tuto touhu, a proto jenom On ji dokáže beze zbytku naplnit. Tuto duchovní kvalitu můžeme prožívat skutečně jen v láskyplném a důvěrném vztahu s Ním (o tom je evangelium Ježíše Krista) a do určité míry s jednou ženou uvnitř celoživotního manželského svazku! Všechno ostatní znamená minout cíl a v případě pornografie to znamená doslova mířit na druhou stranu! Jinými slovy, je to cesta do pekel.

Skutečná tvář pornografie

Většina pornoherců – mužů i žen – jsou ve většině případů (až 90%) závislí na drogách a alkoholu. Jsou to ve skutečnosti hluboce zranění a nenaplnění lidé, většinou bez rodiny, bez opravdových vztahů a bez lásky. Svým způsobem života dokazují, že prožívají intenzivní nenaplnění, zklamání a nepřijetí sebe samých [v „běžném“ životě] a že v hloubi svého srdce touží po naplnění, opravdovosti a intimitě. Naproti většina pornoherců a lidí pracujících v pornoprůmyslu pochází z rozvrácených rodin, mají za sebou často kruté a depresivní dětství, časté sexuální zneužívání v rodině, samotu, nezáměr a násilí, někteří byli znásilněni – často opakovaně, bylo jim ukradeno panenství v období dospívání, mají homosexualní zkušenosti z dětství a z období dospívání, žili chaotický a promiskuitní život a co je nejsmutnější – mnoho mladých pornoherců – mužů i žen – zemřelo tragicky buď na předávkování tvrdými drogami, nebo sami spáchali sebevraždu (viz články a statistiky na stránkách bývalé pornohvězdy Shelley Lubben z USA, která přijala Ježíše Krista a prožila hluboké obrácení a uzdravení svého života:

<http://www.shelleylubben.com/>

Většina pornoherců a pornohereček jsou mladí lidé bez vzdělání, bez peněz, bez rodiny a bydlení a hlavně bez jakéhokoliv vědomí vlastní hodnoty. Ve

většině případů jsou při natáčení filmů pod vlivem drog, protože by většinu scén jinak nebyli schopni vydržet. Všechno, co je nakonec vidět v hotovém filmu, je fikce. Co konzumenti nakonec v hotovém filmu vidí, jsou jen pečlivě sestříhané a mnohdy počítačem upravené snímky, ve kterých jsou obratně zamaskované stopy násilí, drog a alkoholu, aby vše vypadalo tak, že pornoherci jsou vlastně nejšťastnější lidé na světě a že to, co jste právě viděli, je to nejužasnější, co může člověk zažít. Už vám neřeknou o pornoherecích – mužích i ženách, kteří jsou zvrhlí, sadističtí a duševně nemocní, protože nenávidí sebe a to, co dělají. Už vám neřeknou, že celý pornoprůmysl je jedna velká žumpa plná zoufalých, zvrhlých a [vnitřně] osamělých lidí, kteří se točením a focením pornografie zoufale snaží získat pozornost a zájem druhých lidí a kromě toho i peníze a „slávu“ ...

– Mgr. Libor Votoček –, Fyzik a učitel
Absolvent MFF UK Praha
Maranatha LifeStyle/Science manager
libor.votocek@maranatha.cz

VAROVÁNÍ RODIČŮM

**Děti surfují na pornostránkách
Závislost má mnoho tváří
a tragické následky:**

Až 90 procent dětí ve věku 8-16 let surfuje po porno-stránkách, většinou během „přípravy na školu“. Existují desetitisíce webů nabízejících dětskou pornografii; 97% pedofilů vyhledává kontakt s dětmi právě pomocí internetu.

Vývoj sexuality, zvláště u chlapců, souvisí se skokovým a často pro ně samé náročným nástupem sexuálního vnímání. Své potřeby nemohou zatím uspokojovat jako v manželství a pro svůj zdravý vývoj se potřebují naučit ovládat se. Je důležité nabývat schopnosti sebekontroly, a to ve všech oblastech, nejen v sexualitě.

– Ethos, 7/03 –

ŽIVOT NA ZKOUŠKU

Hodláme spolu žít bez manželských slibů

Já, X, beru si tebe, Y, za partnerku pro společné bydlení, společné lože a snad i společné účty. Vyhliďku, že takové uspořádání bude fungovat, nepokládám za moc reálnou; vždyť proto jsem se také rozhodl se s tebou neoženit. Zkusme to! Neznáme se vzájemně natolik, abychom přijali trvalý závazek, ale rádi spolu spíme. Mé rozhodnutí je založeno na hormonech, ekonomických úvahách a vhodné příležitosti. Vyhrazuji si právo, přestane-li mi toto uspořádání vyhovovat, tě v kteroukoli dobu a z jakéhokoli důvodu opustit, a nebýt za to nikomu odpovědný. Zůstanu s tebou, dokud mě budeš zajímat a uspokojovat mé potřeby, nebo dokud se neobjeví někdo vhodnější. Jelikož totéž očekávám od tebe, chci si od tebe zachovávat určitou citovou distanci – a rozhodne-li se kterýkoli z nás odejít, nebude to tolik bolet. Také mi to usnadní rychlý vstup do podobného uspořádání s někým jiným.

Jestliže vážně onemocníš nebo se zmrazíš nebo ukáže-li se, že by tvé hlubší potřeby příliš vysávaly mou citovou energii, pokusím se s tebou zůstat jistou slušnou dobu, abych nepadl jako sobec, ale pak tě pravděpodobně opustím a už se nebudu ohlížet nazpět. Od tebe očekávám totéž.

Sežle-li nám antikoncepce, pak se buď vezmeme z pocitu viny nebo studu, nebo jeden z nás odejde: vždyť neví, zda by ten druhý byl dobrým rodičem. Možná také necháme své dítě zabít, abychom neporušili posvátnost své osobní svobody. Ostatně výchova dětí si žádá oddanost a odpovědnost, tedy právě to, čemu se chceme vyhnout, když spolu chceme žít neoddáni. Uvědomuji si, že kdybychom se časem přece jen rozhodli učinit vzájemný veřejný závazek, pak naše nynější rozhodnutí žít spolu před tímto závazkem významně snižuje naše šance na

úspěšné manželství (promiň, to slovo jsem řekl nedopatřením). Cítím se lépe, když jsem ti to všechno poctivě řekl. Doufám, že také ty se cítíš lépe, když jsi to všechno slyšela. Je dobře, že si ani jeden z nás nedělá žádné iluze.

Tuto formuli na základě třiceti let v pastoraci i přesvědčivých statistik formuloval Reverend Samuel Pascoe z Floridy.

*Z časopisu „Touchstone“
do mužského rodu přeložil Václav Frei
Převzato s laskavým svolením
Hnutí pro život: <http://www.prolife.cz>*

PROBLÉM SEXUÁLNÍ ABSTINENCE V BIBLICKÉM KÁNONU

Křesťanská etika a současné morální problémy

1. Úvod

Sexualita existuje tak dlouho jako lidstvo samo a stejně tak dlouho existuje i náboženství. Oba jevy hrají v životě člověka důležitou roli, proto vztah mezi sexem a transcendentí představuje jednu ze stěžejních otázek, jejichž rozdílné řešení v různých kulturách odráží celou škálu způsobů, kterými se lidstvo snažilo pochopit sebe sama. Pohlavní spojení se vždy považovalo za příliš důležité, než aby bylo ponecháno na individuálním rozhodování. Sexualita se prostě zdála být tak mocnou silou, že musela být regulována. Proto snad všechna náboženství nějakým způsobem uzákoňují poměr k sexu, ať již restriktivně prostřednictvím mnišství a pohlavní zdrženlivosti, či naopak povoláním orgiastických a rituálních uvolňujících praktik.

Známé jsou např. magické rituály pravěkých kultů plodnosti a starověkých „svatých svateb“ (hieros gamos). Naopak v hlavních proudech buddhismu a hinduismu je sexuální abstinence preferovaným a rozšířeným jevem. Se-

sexuální abstinence je tak jedním ze základních pravidel buddhistického mnišství a také asketické směry hinduismu vyžadují od svých následovníků velmi přísnou sexuální abstinenci (např. hnutí Haré Krišana). V islámu je zase možná v zásadě pouze krátkodobá sexuální abstinence z důvodů hygienicko-kultických (Súra 2:222) či kultických (Súra 2:183). Celoživotní sexuální abstinenci islám prakticky nezná. Dokonce i velmi přísní asketové a mystici bývají obvykle ženatí. V předkládané práci bych se však chtěl zabývat sexuální abstinencí z pohledu biblického kánonu, a to včetně konsekvencí, které z těchto postojů vyplývají pro židovskou či křesťanskou etiku (resp. morálku).

2. Sexuální zdrženlivost v kánonu Starého zákona a její konsekvence v židovské etice a morálce

Sexualita není ve Starém zákoně zasazena do kultického provozu, jak to bylo obvyklé v mezopotamské, syropalestinské, chetitské či egyptské oblasti. Kultická prostituce, která byla rozšířena v různých kulturních plodnostech, byla zakázána (např. Dt 23,18). Izraelský národ se rovněž postupně odvracel od různých reliktních starodávných pohlavních kultů a falických náboženství. Za téměř jediný falický prvek, který se dochoval v židovství až do současnosti, bývá někdy považována obřízka. Podle Starého zákona bylo prvním lidem řečeno, aby se „plodili a množili“ (Gn 1,28), proto sexuální abstinence není ve Starém zákoně v zásadě doporučována, přestože určitá regulace pohlavního života v něm nechybí (např. tzv. řád pohlavního života v Lv 18,1-30).

V úvahu ve Starém zákoně připadá hlavně krátkodobá sexuální abstinence, a to zejména v důvodů hygienicko-kultických či kultických. Týká se kupř. období, kdy žena má menstruaci např. Lv 18,19:

- ◆ *Nepřiblížíš se k ženě, abys odkryl její nahotu v období jejího krvácení, kdy je nečistá.*

nebo krvavý výtok mimo toto období či déletrvající výtok (Lv 15,25):

- ◆ *Když má žena dlouhotrvající krvotok mimo období svého krvácení nebo když výtok trvá déle než obvyklé krvácení, bude trvat její nečistota po všechny dny výtoku. Bude nečistá jako v období svého krvácení.*

Platilo to rovněž i v období po porodu (Lv 12,1-5):

- ◆ *Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Mluv k Izraelcům: Když žena otěhotní a porodí chlapce, bude nečistá po sedm dní; bude nečistá jako v době svého obvyklého krvácení. Osmého dne bude obřezána jeho předkožka. Matka pak setrvá v očišťování od krve ještě po třicet tři dny. Nedotkne se ničeho svatého a nevejde do svatyně, dokud neskončí dny jejího očišťování. Jestliže porodí děvče, bude nečistá dva týdny jako při svém krvácení a ještě po šedesát šest dní setrvá v očišťování od krve.“*

Ke kultickým důvodům pro krátkodobou sexuální abstinenci ve Starém zákoně dále patří účast na významných událostech náboženského charakteru – např. sexuální abstinence před vydáním zákona (Ex 19,15):

- ◆ *Rekl také lidu: „Budte připraveni na třetí den; nepřistupujte k ženě.“*

Nebo abstinence před konzumací svatých chlebů (1S 21,5-6):

- ◆ *Kněz Davidovi odpověděl takto: „Nemám po ruce obyčejný chléb, je tu jenom svatý chléb. Jen jestli se družina vyvarovala styku se ženami.“ David odpověděl knězi ujištěním: „Jistě. Žen jsme se nedotkli už předtím. Když jsem odcházel, byla těla členů družiny svatá...“*

Anebo abstinence v době svatých válek (např. 2S 11,11):

- ◆ *Uriáš Davidovi odpověděl: „Schrána, Izrael i Juda sídlí v stáncích, můj pán Jóab i služebníci mého pána táboří v poli. A já bych měl vstoupit do svého domu, jíst a pít a spát se*

42 ZÁPAS O DUŠI

svou ženou? Jakože jsi živ, jakože živa je tvá duše, něčeho takového se nedopustím!"

Co se týče celoživotní sexuální abstinence, tak ve Starém zákoně o ní není ani jeden zcela jasný text. Setkal jsem se jen se dvěma texty, které se dají v tomto smyslu vyložit – ale dají se zároveň vyložit i jinak. První – a pravděpodobnější – je (Jr 16,1):

◆ *Stalo se ke mně slovo Hospodino-vo: „Nebor si ženu. Nebudeš mít na tomto místě syny ani dcery“.*

V kontextu celého Jeremiášova životního příběhu lze předpokládat, že opravdu zůstal sám. A druhý, poněkud spornější a těžce vyložitelný text je příběh soudce Jiftácha a jeho dcery, zapsaný v knize Soudců v 11. kapitole. Jiftách učinil Hospodinu takovýto slib:

◆ *... Vydáš-li mi Amónovce opravdu do rukou, ten, kdo mi vyjde naproti z vrat mého domu, až se budu vracet v pokoji od Amónovců, bude patřit Hospodinu a toho obětují v zápalnou oběť.*
(Sd 11,30-31).

A byla to jeho dcera. Jiftách byl z toho nešťastný, ale dcera ho uklidňovala a jen ho žádala:

◆ *„Nechť je mi dovoleno toto: Ponech mi dva měsíce. Ráda bych odešla do hor a oplakávala se svými družkami své panenství.“ On jí řekl: „Jdi.“ Propustil ji na dva měsíce a ona odešla se svými družkami, aby na horách oplakávala své panenství. Po uplynutí dvou měsíců se vrátila k otci a on splnil slib, který o ní učinil. Muže nepoznala. ...*
(Sd 11, 37-39).

V tomto příběhu je pravděpodobnější, že šlo opravdu o zápalnou oběť, i když to měli Izraelci zakázáno. Ovšem existují i takové výklady, které se domnívají, že slova „oběť zápalná“ jsou použita v přeneseném slova smyslu a že jde o nějaké zasvěcení – v případě Jiftáchovy dcery o panenské zasvěcení, že bude sloužit Hospodinu a zůstane pannou.

Co se týče praktikování či nepraktikování celoživotní sexuální abstinence (celibátu) u Židů, tak až na malé výjimky je židovský postoj zcela neasketický, ba místy by se dalo říci až protasketický. Židé ve své většině stejně jako muslimové celibát zavrhují. Židovská tradice tvrdí, že z pohlavního styku má mít člověk potěšení, pohlavní styk by se však měl odehrávat pouze v rámci manželství a za účelem plození. Tóra (prvních pět knih Starého zákona) počet mužových manželek neomezuje, talmud (židovské tradiční učení a komentáře) jich povoluje pět. Za cíl sexuální abstinence v době ženy menstruace se považovalo zvyšování pohlavní touhy mezi manželem a manželkou.

Co se týče celoživotní sexuální abstinence u Židů, tak v historii jsou známy jen dvě skupiny, které praktikovaly něco jako mnišský život. První, více známou skupinou, byli esejci. Toto hnutí existovalo zhruba v období od 2. stol. př. Kr. do 1. stol. po Kr. Žili na poušti a část z nich žila v celibátu. Tato jejich sexuální abstinence byla zřejmě z části ovlivněna perským dualismem (protiklad dobra a zla, duše a těla). Méně známou skupinou byli tzv. terapeuti, o nichž se dozvídáme jen z Filónova spisu „De vita contemplativa“. Tato židovská kontemplativní asketická sekta vznikla v 1. století po Kr. v egyptské Alexandrii a svým učením byla blízká esejcům. Žili v ústraní, většinou v celibátu, věnovali se modlitbám, rozjímání a uzdravování nemocných ve jménu Boha. Odmítali otroctví a opovrhovali majetkem a smyslovými požitky.

3. Sexuální zdrženlivost v kánonu Nového zákona a její konsekvence v křesťanské etice a morále

Ve svém postoji k sexuální zdrženlivosti vycházejí křesťané zejména z těchto dvou novozákonních textů:

◆ *Někteří nežijí v manželství, protože jsou k tomu od narození nezpůsobilí; jiní nežijí v manželství, protože je nezpůsobilými učinili lidé; a*

někteří nežijí v manželství, protože se ho zřekli pro království nebeské. Kdo to může pochopit, pochop.“ (Mt 19,12)

- ◆ Pokud jde o to, co jste psali: Je pro muže lépe, když žije bez ženy. Abyste se však uvarovali smilstva, ať každý má svou ženu a každá svého muže. Muž ať prokazuje ženě, čím je jí povinen, a podobně i žena muži. Žena nemá své tělo pro sebe, ale pro svého muže. Podobně však ani muž nemá své tělo pro sebe, ale pro svou ženu. Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu. Potom zase budte spolu, aby vás satan nepokoušel, když byste se nemohli ovládnout. To ovšem říkám jako ústupek, ne jako příkaz. Přál bych si totiž, aby všichni lidé byli jako já; ale každý má od Boha svůj vlastní dar, jeden tak, druhý jinak. Svobodným a vdovám pravím, že je pro ně lépe, když zůstanou tak jako já. Je-li jim zatěžko žít zdrženlivě, ať vstoupí v manželství, neboť je lepší žít v manželství než se trápit. (1K 7, 1-9)
- ◆ Co se týká neprovdaných, nemám žádný rozkaz Páně, ale dávám jen radu jako ten, kdo je pro milosrdenství Páně hoden důvěry. Domnívám se, že vzhledem k tomu, co má přijít, je pro člověka nejlepší zůstat tak, jak je. Máš ženu? Nechtěj se s ní rozejít. Jsi bez ženy? Žádnou nehledej. Ale i když se oženíš, nezhrěšíš. A vdá-li se dívka, nezhrěší. Dolehne však na ně tíseň tohoto času. Toho vás chci ušetřit. Chci říci, bratři, toto: Lhůta je krátká. Proto ti, kdo mají ženy, ať jsou, jako by je neměli, a kdo pláčí, jako by neplakali, a kdo jsou veselí, jako by nebyli, a kdo kupují, jako by nevlastnili, a kdo užívají věci tohoto světa, jako by neužívali; neboť podoba tohoto světa pomijí. Já bych však chtěl, abyste neměli

starosti. Svobodný se stará o věci Páně, jak by se líbil Bohu, ale ženatý se stará o světské věci, jak by se zalíbil ženě, a je rozpolcen. Žena bez manžela nebo svobodná dívka se stará o věci Páně, aby byla svatá tělem i duchem. Provdaná se stará o světské věci, jak by se zalíbila muži. To vám říkám, abych vám pomohl, ne abych vás uvedl do nesnází, ale abyste žili důstojně a věrně Inulí k Pánu bez rozptylování. Domnívá-li se někdo, že jedná nečestně vůči své snoubence, která je už ve zralém věku, a že se patří, aby si ji vzal, ať udělá, co chce: nehřeší. Ať se vezmou. Ale kdo je v nitru pevný, nic ho nenutí, má v moci svou vlastní vůli a pevně se rozhodl, že se s ní neožení, jedná dobře. Takže kdo se ožení se svou snoubenkou, jedná dobře, ale kdo se neožení, udělá lépe. (1K 7, 25-38)

Důvodem pro krátkodobou sexuální abstinenci je dle apoštola Pavla zvláštní čas modlitebního soustředění (z křesťanské praxe – mohou to být třeba exercicie). Důvodů pro celoživotní sexuální abstinenci je pak (na základě obou uvedených textů) několik. U Ježíše je úžasné, a to jsem nenašel u žádného jiného náboženství, že má pochopení pro ty, kdo z nějakého důvodu – ať již psychického či fyzického, vrozeného či získaného, nejsou manželství schopni, a dává jim tím důstojnost. Ovšem asi nejvýznamnějším důvodem pro celoživotní sexuální abstinenci, jež se v křesťanství nazývá nejčastěji celibátem či stavem svobodným, je zřeknutí se manželství pro království nebeské. Tedy proto, aby se mohl člověk lépe věnovat službě Bohu – aby se na ni mohl plně soustředit a věnovat jí co možná nejvíce svého času, svých myšlenek, citů, energie a tak dále. Tím ovšem není řečeno (i když apoštol Pavel si to možná myslel), že lidé žijící v manželství nemohou sloužit Bohu stejně plně. Lidé žijící

44 ZÁPAS O DUŠI

v manželství však jsou v určitém nebezpečí uzavřít se do rodinného kruhu a žít si jen pro sebe bez většího otevření se službě Bohu a bližním. Pokud si však toto uvědomují, mohou se toho vyvarovat. Na druhé straně člověk žijící v celibátu (a teď hovořím o těch, kteří se k tomu rozhodli skutečně dobrovolně – stranou ponechávám povinný celibát katolických kněží) je v nebezpečí deprese z osamělosti a podobně. Tedy každý stav má svá úskalí a je dobré o nich vědět a tak se s nimi moci lépe vyrovnávat. Tolik tedy k důvodům pro celoživotní sexuální abstinenci v biblicky pojatém křesťanství. V křesťanství však existovaly a existují i proudy, jejichž důvody pro sexuální abstinenci nejsou tak zcela biblické a jsou do jisté a někdy i do značné míry ovlivněny dualismem, gnosí apod. Začneme u novozákonních apokryfů, což jsou texty velmi blízké době vzniku Nového zákona. Odrážejí atmosféru, to, co si lidé mysleli, zvláště v lidových vrstvách. Již v této době existují docela silné duchovní proudy, které učí, že od hmoty a sexuality je třeba se osvobodit, chce-li se člověk dostat k božské skutečnosti. A tento směr, nazývaný enkratismus, vyjadřují apokryfní spisy – zejména apokryfní Skutky Janovy, Pavlovy, Ondřejovy a Tomášovy. V těchto Skutcích najdeme dva základní typy vyprávění. Jednak jsou to historky o zmařené svatbě (apoštol přesvědčí snoubence, aby se zasvětili zdrženlivosti – např. Skutky Tomášovy, 4-16), jednak historky o rozchodu manželů (např. Petr ve Skutcích Petrových přesvědčí jistou Xantipu, aby dál nežila se svým mužem Albinem). V apokryfních Skutcích se také odráží praxe některých církevních obcí, kde se křest spojoval se slibem čistoty – kdo přijal křest, sliboval sexuální zdrženlivost na celý život (Skutky Tomášovy, kap. 131). V jiných Skutcích zase najdeme praxi manželství bez sexuálního soužití. Ve středověku na sexuální zdrženlivost kladla důraz např. známá sekta katarů.

Ti z nich, kteří chtěli být dokonalí, což byla elita katarů, museli se zdržovat sexuálního života – dokonce ti z nich, kteří žili v manželství, museli svého partnera opustit. Dokonce nesměli jíst žádné potraviny, které byly produktem pohlavního styku: maso, mléko, vejce, sýry. A proč to všechno? Věřili totiž, že sexualita představuje část satanova stvoření, poněvadž uvěznění andělé byli asexuální. Jeden z nejpůsobivějších dualistických mýtů vypráví, že andělé plakali, když zjistili, že těla, do nichž je satan uvrhl, jsou sexuálně diferencována. Na druhé straně pro řady středověkých tzv. sekt svobodného ducha byly nejen sexuální svoboda ve smyslu promiskuity, ale i incest či homosexualita dovoleny.

Západní reformace pak odmítla zásady celibátu duchovenstva a mnišských slibů čistoty. Jan Kalvín chválil kopulaci jako ctihodný a svatý skutek a Martin Luther upozorňoval na to, že snaha vést asketický život vede téměř nevyhnutelně ke konkubinátu, což je mnohem horší, než žít v manželství. Podle Maxe Webera ovšem reformace vyhnala asketismus z klášterů do okolního světa, což přispělo k vytvoření represivního ducha puritánství. Protestantké odštěpenecké náboženské sekty pak měly – podobně jako středověké sekty – nevyrovnaný vztah k sexualitě: od naprosté zdrženlivosti severoamerických shakerů (odnože kvakerského hnutí) až po komunity Rodiny lásky, zcela posedlé sexem.

4. Závěr

Zamyšlení nad důvody a formami sexuální abstinence v biblickém kánonu, a to včetně konsekvencí, které z těchto postojů vyplývají pro židovskou či křesťanskou etiku (resp. morálku), je u konce. Pokusme se nyní o srovnání a závěr. Ve Starém zákoně najdeme zejména hygienicko-kultické a kultické důvody pro krátkodobou sexuální abstinenci, což ovlivnilo jak židovskou, tak křesťanskou praxi (a pravděpodobně také islámskou). Ovšem řecké a gnos-

tické vlivy vedly k prosazování restriktivnějších postojů ohledně lidské sexuální aktivity, což se odrazilo zejména v křesťanství. A tak středověká církev se snažila podstatně omezit počet dní, kdy manželský pár směl mít pohlavní styk (samozřejmě zaměřený na plodnost). Sex byl zakázán o nedělích, ve středu a v pátek. Dále čtyřicet dní před Vánoce a Velikonocemi a tři dny před přijímáním. Byl zapovězen při pokání a v době mezi početím a čtyřiceti dny po porodu.

Podobně celibát (tedy celoživotní sexuální abstinence) se vyskytuje zejména v křesťanství, kde se takové proudy objevují v průběhu celé jeho historie. V křesťanství je základním cílem celibátu být volný pro službu Bohu a lidem. V křesťanství má též svou důstojnost člověk žijící v celibátu z některých vnitřních či vnějších, fyzických, psychických či sociálních příčin. Specifikem katolického křesťanství je kněžský celibát.

Buddhismus a hinduismus zná celibát související s meditací. Celoživotní askezi neuznává a nepraktikuje islám a prakticky ani žádný směr současného judaismu.

Vidíme, že ani světová náboženství, ani tzv. abrahámovská náboženství, ani samotné křesťanství se nevyznačují nějakým jednotným postojem k rozsahu a formám sexuální abstinence a tedy i k lidské sexualitě obecně. A tak i pro věřícího člověka zůstává v oblasti sexu mnoho prostoru pro svobodné etické rozhodování.

Literatura:

- (1) Bible: Písmo svatého Starého a Nového zákona: Ekumenický překlad. Praha: Ekumenická rada církví v Československu, 1995, 1254 str.
- (2) Bič, Miloš: Ze světa Starého zákona I. 1. vydání, Praha: Kalich, 1986, 365 str.
- (3) Bishop, Clifford: Lidský duch a sexualita: magie – tradice – současnost. Vydání první, Praha: Knižní klub/Práh, 1997, 184 str.
- (4) Heczková, Eduarda: Otázka krátkodobé či celoživotní sexuální abstinence ve vybraných náboženstvích. Praha: Institut ekumenických studií, ETF UK, 2003, sem. práce, str. 8
- (5) Novotný, Tomáš: Přicházejí. Druhé vydání, Praha: Oliva, křesťanské nakladatelství, 1993, 76 str.
- (6) Remeš, Prokop: Sexualita a transcence. Role sexu v náboženstvích světa. Dingir, č. 1/2000, str. 19-23
- (7) Ventura, Václav: Teologie kněžského manželství, Getsemány, 57, str. 30-40
– Ing. Stanislav Heczeko, Ph.D., –
Seminární práce, Evangelická teologická fakulta, duben 2008

BYLO POTŘEBA DVOU

- ♦ *Milostí tedy jste spasení skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. (Ef 2,8-9)*

Tázali se kdysi jednoho muže, jak mnozí činitelé byli potěbní k tomu, aby se uskutečnilo dílo jeho obrácení k Bohu skrze víru v evangelium.

„Dvou bylo zapotřebí,“ odpověděl.

„Dvou? Jak je to možno? Což Bůh sám neučinil všechno?“

„K mému obrácení bylo potřebí Všemohoucího a mne,“ odpověděl muž. „Já jsem dělal vše, co jsem mohl, abych se k Bohu neobrátil a Všemohoucí dělal vše, co mohl, aby mě k sobě přivedl. Bůh byl silnější než já, proto nade mnou zvítězil.“ Nechlubme se nikdy svou spoluprací s Bohem (synergismem). Bez něho nic nemůžeme učinit (J 15,4-5). Všechna naše spolupráce s Bohem má charakter Jakubova boje s andělem. Bůh s námi zápasí, aby nám pomohl přivlastnit si Jeho požehnání. Všechno prvenství a všechna skutečná zásluha je vždy jen na straně Boží.

*Z knihy Příklady a podobenství velkého služebníka slova
Volně zpracoval – Josef Kurz –*

RADIO 7 – FM 107.7

BANSKÁ BYSTRICA

Mnozí víte, že již několik let ve spolupráci s Milanem Hudecem a Mikulášem Zavillou a jeho týmem spolupracovníků připravujeme a vysíláme na Slovensku pořady prostřednictvím Radia Lumen. Dlouhodobá spolupráce při tvorbě programů pro HCJB WORLD RADIA, TWR CZ a SK nejen pokračuje (už více než 20 let), ale společně vstupujeme do nádherného završení společného snažení. Po letech individuálního i společného hledání cest k přidělení rozhlasové FM licence přinášíme DOBROU NOVINU. Po mnoha nadějích a zklamáních byla přidělena rozhlasová frekvence FM 107.7 v Banské Bystrici. Touto cestou chceme poděkovat Milanovi Hudecovi za jeho vizi křesťanského rozhlasového vysílání na Slovensku. Za obětavou a neúnavnou službu děkujeme především všem dobrovolníkům, kteří nám od počátku nezištně pomáhají. Děkujeme všem, kteří se za naši práci v CZ a SK modlí a finančně jí podporují. Děkujeme Radiu Lumen za umožnění dosavadního vysílání. Modlíme se, aby vysílání mohlo začít co nejdříve. Prosíme neustávejte v modlitbách, aby Pán Bůh další krok spolupráce požeňnal a ochraňoval, aby současné i budoucí vysílání přineslo požeňnaní mnohým.

◆ *Ale jak mohou vzývat toho, v něhož neuvěřili? A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou uslyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval? (Římanům 10:14)*

☒ Milí Steigerovci,

valí sa toho na nás moc zo všetkých strán. Stručne zhniem iba to, čo sa týka projektu vysielania:

Na základe úspešne skoordinovanej frekvencie Lubo Vyhnánek podal 26.5. 2008 žiadosť o licenciu na vysielanie. Dňa 16.6. 2008 bude verejne vypočutie na Rade pre vysielanie. Ak nevzniknú nepredvídané problémy, do

niekoľkých dní na to by sme mali dostať licenciu. Ak dostaneme licenciu, musíme začať vysielat' do 1 roka. ... Medzitým robíme prípravu na technickú realizáciu vysielania. Robí sa výberové konanie na dodávku anténneho stôžiaru. Pripravujeme nájomnú zmluvu s majiteľom budovy, kde bude umiestnený vysielateľ. Lubo V. mi dal oficiálne splnomocnenie podpisovať na lokálnych úradoch potrebné formality. ... Vzhľadom k tomu, že nám povolili väčší vysielací výkon, cena vysielateľa bude o niečo vyššia. Budúci týždeň príde do B. Bystrice Lubo V. Mame stretnutie s lokálnymi pastormi evanjelickými cirkvi a Evanjelickej cirkvi. Chceme ich oboznámiť o možnostiach spolupráce a tiež o finančných potrebách na prevádzku vysielania. Veríme, že ich nadchneme pre túto spoluprácu. Budeme môcť vysielat' lokálne programy podľa potreby a našich možností, i keď zatiaľ nemáme lokálne štúdio.

*Nech Vám Boh žehná na konferencii a ochraňuje na všetkých cestách. V Kristovej láske Vás pozdravuje,
Milan*

☒ **Chceme vám s radosťou oznámiť, že Rada pre vysielanie a retransmisiu nám priklepla na svojom jarnom zasadnutí VKV frekvenciu 107,7 MHz pre Banskú Bystricu.**

*V mene všetkých kolegov,
Lubomír Vyhnánek
a Milan Hudec*

Radio 7 – FM 107,7

<http://www.radiotv.sk> položilo nasledujúce otázky:

radiotv: *Súhlas Rady pre vysielanie a retransmisiu chýba tomu, aby Rádio 7 spustilo svoje vysielanie v FM pásme. Má sa tak stať v Banskej Bystrici, kde pred viac ako 15 rokmi začalo vysielat' rovnako zamerané Rádio Lumen (najskôr r. Mária). Prečo ste sa rozhodli začať práve tu?*

Nebol to žiadny cielený zámer z našej strany. Jednoducho na tomto mieste sa nám podarilo skoodinovať frekvenciu. Po Bratislave, kde sme sa neúspešne snažili získať frekvenciu minulý rok, je to už druhý pokus a máme nádej, že bude úspešný. Po rozbehnutom vysielaní cez satelit Astra 3A pred dva a pol rokom sa chceme dostať s našim programom aj do FM pásma, aby nás bolo možné počúvať na bežných rozhlasových prijímačoch. Je to nová príležitosť dostať sa bližšie k ľuďom a osloviť ich našou ponukou.

radiotv: *Na prvé počutie medzi rádiom Lumen a Rádiom 7 nie je veľký rozdiel. Rovnako ide o rodinné rádiá a skladba vysielania je tiež podobná. Pár rozdielov sa však nájde. Rádio Lumen spolupracuje najmä s Rímskokatolíckou cirkvou. V rádiu 7 dostávajú priestor aj ostatné cirkvi. Líši sa aj hudobný formát, ktorý je v Rádiu 7 zameraný najmä na gospelovú hudbu. V čom je rozdiel podľa Vás a prečo by mali ľudia počúvať práve Rádio 7?*

Filozofia Rádia 7 je postavená na snahe priniesť ľuďom evanjelium nášho Pána Ježiša Krista spôsobom zrozumiteľným postmodernému človeku. Nejde nám o propagáciu náboženstva ani nejakej konkrétnej cirkvi. Chceme sprostredkovať skúsenosť stretnutia so živým Bohom, ktoré dokáže zásadným spôsobom ovplyvniť život človeka. Znamená to, že chceme hovoriť o praktickom živote, a reagovať na to, čo sa okolo nás deje z hľadiska kresťanských hodnôt. A – ako ste už povedali – sme jediné rádio, ktoré vysielajú najmä gospelovú hudbu všetkých žánrov. Tešíme sa z toho že naše poslucháčske spektrum z radov kresťanov je naozaj široké, ale ťažisko našej práce by sme chceli posúvať tak, aby sme boli schopní osloviť viac poslucháčov, ktorí sú duchovne hľadajúci. V snahe naplniť tento cieľ sme otvorení k spolupráci s kresťanskými cirkvami, ktoré majú aliančnú stratégiu, to znamená s tými, ktoré sa navzájom akceptujú.

radiotv: *Koncom minulého roka bolo satelitné vysielanie ako aj celá ďalšia budúcnosť projektu ohrozená (link). Dnes sa však rádio chystá na expanziu. Čo k tomu prispelo?*

Jednoznačne k tomu prispeli naši poslucháči a priaznivci, ktorí nás podporovali modlitebne a aj finančne. Berieme to ako Boží zásah do problémov, ktoré sme mali.

radiotv: *V prípade, že sa Vám podarí získať banskobystrickú frekvenciu 107,7 zmení sa aj programová štruktúra rádia? Bude sa aj na tejto vysielateľský český program?*

Zmeny budú skôr formálne, vážnejšie dramaturgické zmeny zatiaľ nechystáme. Na nové výzvy budeme reagovať priebežne. Vysielanie našej českej redakcie považujeme za výrazný rys nášho rádia, ktoré nemá v našich podmienkach analógiu. Veríme že naďalej aj týmto programom budeme prispievať k tomu, aby sme neľadeli ako národ iba sami na seba, ale vnímali aj dianie v kresťanskom svete v širšom kontexte a vzájomne sa duchovne obohacovali. Blížkosť našich národov k tomu dáva všetky predpoklady aj keď v mnohých pohľadoch sme rôzni.

radiotv. *Aké sú plány Rádia 7 pre najbližšie obdobie?*

Začať vysielateľ v Banskej Bystrici a modlíme sa za to, aby sa nám podarilo dostať aj do ďalších miest na Slovensku.

bbmediainfo@gmail.com.

Prosíme modlite sa s nami, aby všetky prípravy, výberová řízení, smlouvy, finanční zajištění a předběžný termín zahájení vysílání 1. 1. 2009 byl naplněn a uskutečněn. Modlete se prosím za každého jednotlivce celého projektu, aby mezi námi a při všech změnách vládl Boží pokoj, radost a vzájemná důvěra.

Všem předem děkujeme za modlitby, věrnost a dosavadní podporu.

*Vaši Steigerovi
a spolupracovníci Rádia 7*

**Objednávky časopisu, knih, nahrávek a
případné připomínky adresujte na
<zod@hcjb.cz> nebo:**

WORLD
RADIO

Distribuce CZ

**HCJB – ZoD Distribuce
Pavel & Klára Steigerovi
Hošťálkova 1b
169 00 Praha 69 – Břevnov**

**Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou
Variabilní symbol je na Vaší etiketě**

Název účtu:

ZOD – HCJB World Radio

Číslo účtu:

KB Praha 1; Pobočka Pohořelec 22
96538621 / 0100

<http://www.hcjb.cz> nebo <http://www.reformace.cz>

**Pokud máte přístup na webové stránky • Sledujte denní zpravodajství
z křesťanského světa • Můžete poslouchat nebo si stáhnout několik
set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR •
Přečtete si všechny ZODY od roku 1989 • Přečtete si desítky úvah •
Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami •
Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí •
Chystáme pro vás video a další novinky**

**HCJB online vysílání na <<http://www.radio7.cz>>
každé pondělí od 8:30 do 9:00**

**HCJB online vysílání na <<http://www.lumen.sk>>
každou neděli od 10:45 do 11:00**

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD – Zápas o duši, HCJB – World Radio
Hošťálkova 1b, 169 00 Praha 69

Redaktoři Ing. Pavel a Klára Steigerovi, Hošťálkova 1b, 169 00 Praha 69

Tiskne PBTisk s.r.o., Prokopská 8, 261 01 Příbram VI

Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ !**